

PROLETAREC

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

STEV.—NO. 939.

CHICAGO, ILL., 10. SEPTEMBRA (SEPTEMBER 10), 1925.

LETO—VOL. XX.

Upravništvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

POZDRAV DELEGATOM S. N. P. J.

V ponedeljek dne 14. septembra se snide v Waukeganu, Ill., osma redna konvencija Slovenske Narodne Podporne Jednote, da pregleda svoje dosedanje in se pripravi za bodoče delo.

Delegate, ki se bodo zbrali na tem zboru z vso odkritosrčnostjo pozdravljamo, želeči jim, da bi obrodil njih trud čim večji uspeh.

S. N. P. J. je bila ustanovljena pred enaindvajsetimi leti. Bila je prvi poskus osvoboditi slovenske delavce klerikalnega diktatorstva na polju bratskih podpornih organizacij. Poskus je bil uspešen.

S. N. P. J. bila več kakor poskus osvoboditi slovenske delavce paradnega klerikalizma. Vzela si je za nalogo osvoboditi jih tudi mogotcev po naselbnah, ki so živeli, se debelili in si polnili mošnje na račun svojih rojakov.

Nobena tajnost ni, kaj je gnalo S. N. P. J. naprej in naprej. Od konvencije do konvencije, od leta do leta je rasla, ne kot navadna podpornica organizacija, ampak kot podporna organizacija ki umeva delavske težnje.

Duh, ki je dal Slovenski Narodni Podporni Jednoti to kar je danes še živi v nji. Navdajal jo bo, da bo nadaljevala po začrtani poti, da bo še bolj razširila svoje aktivnosti v prid delavskega ljudstva.

Skozi vsa leta so naši sodrug, ki so skoro vsi člani S. N. P. J., delali za prospeh te podporne organizacije zaeno z drugimi naprednimi delavci. Bojujoči se za pravice, napredek in v vsakem oziru boljše življenje našega delavstva pozdravljamo vsako delo, ki ima namen da resnično koristi ljudstvu. S tega razloga smo pozdravili ustanovitev S. N. P. J. in sodelovali v nji, stali na njenem braniku, in se borili proti njenim zunanjim in notranjim sovražnikom. S. N. P. J. vrši na zavarovalniškem in podpornem polju funkcije, ki bi jih morala vršiti država. Ali država kakršna je, se danes še ne zaveda te svoje naloge. Ne zaveda se je, ker se je delavske mase na zavedajo. S. N. P. J. je šla korak naprej in sklenila učiti svoje člane, da je podpiranje strank ki branijo sedanjo uredbo, v škodo delavstvu. V škodo mu je zato, ker so tu pogoji za boljšo uredbo, ki pride, če si jo

bo delavsko ljudstvo izvojevalo s svojimi močmi in svojimi sposobnostmi. S. N. P. J. je storila kolikor je bilo v danih okoliščinah mogoče, da utrdi med delavci nauk bratstva, ne navadnega uradnega bratstva, kakršno je v navadi v breznačelnih podpornih in psevdo podpornih organizacijah, ampak nauk pravega bratstva in resnične pravičnosti. Veliko je imela ovir pri tem delu, veliko jih bo imela v bodoče. Kajti nevednosti je med ljudskimi množicami še mnogo, in ljudi, ki jih izrabljajo je toliko da so drug drugemu v napotje.

Konvencija v Waukeganu bo obravnavala o stvareh, ki se tičejo v prvi vrsti samo članov Jednote. Imela pa bo na dnevnem redu tudi predloge in predmete, ki so splošnega značaja, katerih važnost sega preko društvenih meja.

S. N. P. J. ni delala vratolomnih eksperimentov. Niti ni bila formalna in ni se gibala v mejah brezlične, brezizrazne, breznačelne v slepilne ceremonije zavite organizacije. Bila je živa organizacija, ki ni mižala pred dnevnimi problemi, ki ni pozabljala na vsakdanje težnje svojega članstva.

Majhne so bile konvencije S. N. P. J. v prošlosti; majhno je bilo število članov v prvih letih. Zavedala pa se je svojih velikih nalog, zato je rasla in z njo njene naloge.

S. N. P. J. ima danes nasprotnike, ki bi radi strli v nji duh, kateremu gre zasluga da se je razvila v živo organizacijo, da je bila organizacija ki je služila delavstvu in čutila z njim. Imela jih je tudi v prošlosti. In če je bila mala S. N. P. J. v prošlosti sposobna odbijati vse sovražne in nji škodljive tendence, bo tega sposobna tudi velika S. N. P. J.

"Proletarec" je bil ves čas v prijateljstvu s S. N. P. J. Veselil se je njenega razvijanja, in ji pomagal kadar je bila pomoč potrebna; sodeloval je z vsemi tistimi njenimi člani, ki so hoteli zgraditi delavsko podporno organizacijo, katera bo služila samo delavskim interesom, in mi smo veseli tega sodelovanja, ker je bilo uspešno. S. N. P. J. je rezultat sporazumnega dela ljudi enakih namenov in ciljev.

Naj gre naprej po tej poti!

Naj živi in raste in cvete in prid vsega jugoslovanskega delavskega ljudstva v tej deželi!

E. V. Debs o ameriških komunistih.

Na konvenciji članstva socialistične stranke, ki se je vršila dne 29. avgusta v Chicagi, o kateri je bilo v tem listu že poročano, je ob zaključku zбора podal E. V. Debs daljšo izjavo, v kateri je pojasnil svoje mnenje o ameriških komunistih in njihovi taktiki.

“Sodrug, končali smo z razpravami na tem zboru, je dejal Debs, in sedaj naj mi bo dovoljeno reči še par besed. Predvsem naj naglasim, da bo socialistična stranka živela in da ima danes boljše pogoje za rast kakor kedaj poprej. *Socialistična stranka je edina delavska stranka v Zedinjenih državah.* Pravim, EDINA, ker takozvane Workers' ali komunistične stranke ne smatram za delavsko stranko. To je skupina ljudi, ki se bo uničila v lastnem blatu. Pustimo te “reedinee rrevoluconarje” tam kjer so — ne ukvarjajmo se z njimi. Kadar pa se nam stavlja na pot, tedaj obračunajmo z njimi. Tudi meni so hoteli delati neprilike, a so jo izkupil. Sedaj me ne nadlegujejo več, ker vedo, da ima tudi moja prizanesljivost in prizanašanje svoje meje.

Rrreeevolucionarni komunisti so v odnosajih slabši od buržvazije. Buržvazija ima vsaj nekaj respekta pred resnico komunisti pa nobena. Resnica je komunistom “buržvazni predsodek” in “kapitalistična čednost”. Torej kaj bi z resnico! Jaz ne verujem v nazor, da namen posvečuje sredstva. Tisti ki verujejo vanj, se naravno poslužujejo vsakega še tako umazanega sredstva. Ali pošteno to ni, zato se tisti ki se ga poslužujejo prej ali slej ugonobe. Enaka usoda bo doletela naše rrevolucionarne komuniste. To ni prerokovanje, ker postaja že dejstvo.

Ko sem bil v ječi, nisem dobival socialističnih listov, in nisem vedel kaj se godi v pokretu. Liste so mi sicer pošiljali, ali nikoli jih nisem dobil v roke. Uradniki ki nadzorujejo pošto jetnikov, so te liste raztrgali v koščke in jih vrgli v koš. V ječi je delal nekdo, ki je med drugimi čistilnimi deli praznil tudi koše, v katerih so bili ti koščki listov. Zbrál jih je, kolikor je mogel, jih skríl za srajco, in mi jih enkrat na teden, ko sem bil zunaj celice, skrivaj oddal. Zlagal sem jih potem skupaj in poskušal pronajti kaj se godi v naši stranki. To so bile edine informacije, ki sem jih dobil iz listov, in sami veste, da jih na tak način nisem mogel dobiti dovolj. Vedel pa sem, da divjajo v stranki frakcijski boji. Nisem mogel pronajti, kako so se pričeli, kakšno ozadje imajo, zato tudi nisem izrekel nikakršnega mnenja in sodbe. Medtem so me pričeli obiskovati zastopniki obeh frakcij. Oboji so mi prigovarjali, da naj se odločim, vsaki me je pridobival v prilog svoje strani. Jaz pa sem jim dejal, da ne poznam situacije, da mi

tudi na pojasnjevanja ki so mi jih dali ni jasna, da moram premotriti položaj popolnoma, zato se ne morem odločiti. Ali že to je raztogatilo “leve” v soc. stranki in so mi rekli, da postajam “yellow”. Ko so videli da se me ne more premikati kakor bi radi so nekateri že rekli, da je boljše da poginem v ječi. Socialisti in drugi prijatelji osebne svobode so vodili agitacijo, da se me osvobodi jetniški zidov. A komunisti niso v tem prizadevanju dvignili zame niti prsta. Ko sem končno prišel iz ječe, so me zopet oblegali, posebno komunisti. Odgovoril sem jim enako kakor v ječi: Počakajte, da premotrim položaj, potem pa podam svojo izjavo, s katero bom pojasnil, kakšno je moje stališče. Nisem se hotel prenagli, ker nočem delati napak, ako se mi jih je mogoče izogniti. Med drugimi je bila pri meni tudi Rose Pastor Stokes. Obiskovala sta me tudi Foster in Ruthenberg. Stokesovo spuštam kakor sem jo, ko je bila članica naše stranke. Pripovedovala mi je, kako spadam jaz po svoji revolucionarni naturi v komunistično stranko. Delavska stranka ne more biti revolucionarna, če nima podzemске taktike, mi je rekla Stokes. Komunistična stranka je revolucionarna, ker vodi podzemsko taktiko. In dobra, naivna Rose mi je pripovedovala o njihovim podzemskem delu za revolucijo. Pustil sem jo da je storila vse kar je mogla da me prepriča kakšna mora biti delavska stranka, da je revolucionarna stranka. Odvrnil sem ji, da je največ komunističnega podzemskega dela delo špijonov in provokatorjev, ki so v službi sovražnikov delavstva. Pojasnjeval sem ji o delu za organiziranje železničarskega delavstva, ki smo ga vršili pred tridesetimi leti. V Terre Haute smo imeli zaupen sestanek. Samo najbolj zanesljive delavce, organizatorje in zaupnike smo povabili. Sejo smo imeli na skrivnem prostoru. Pričela se je pozno zvečer, da ne bi vzbujali pozornosti. Drugi dan korakam po ulicah mesta. Srečam enega železniškega magnata, ki me ustavi in reče: ‘Debs, sinoči ste imeli sejo, kaj ne; tvoj govor je bil zelo vroč, kakor vidim.’ Izvlekel je iz žepa popisan papir — papir na katerem je eden navzočih napisal izvleček mojega govora in izvleček diskuzije. Smejal se je mojemu začudenju, mi rekel da imajo v vseh podružnicah naše unije svoje špijone, in da jim ni ničesar skritega. In odšel je dalje, jaz pa za eno izkušnjo bogatejši. Povedal sem ji med drugimi še en slučaj iz iste dobe. Bil sem v mestu (ime mesta pisec tega poročila ni zabeležil), v katerem smo organizirali podružnico železničarske unije. Zaupni, zanesljivi člani, so agitirali med delavci in jih pridobivali za pristop v unijo. Vedeli so, da kompanijski agentje pazijo, zato je bilo vse delo skrivno. Jaz sem vpisoval nove člane. Dogovorjeno je bilo, da bodo prihajali v hotel kjer smo imeli tajni urad, posamično, po polnoči, da ne vzbude sumnje. Prihajali so, in čez nekaj dni so bili odslovljeni, kajti tudi med njimi so bili špijoni. Otročaji, ki se nazivajo

rrrevolucionarji, pa govore o "podzemski taktiki". Imeli bomo podzemsko konvencijo v Michiganu, so skrivnostno šepetali. Skrivnostno so instruirali svoje delegate. Dali so jim tajna navodila kako naj potujejo, druge so jih čakala tajna navodila kje se zberejo — vse je bilo tajno, revolucionarni letaki zakopani v zemljo — psssst — psssst — vse tajno, "nelegalno", rrrrrrevolucionarno — okoli pa stojijo detektivi in čakajo da se delegatje zberejo, jih nekaj polove, drugim pa nagajajo potem, da je več senzacije. To je Fosterjevo in Ruthenbergovo rrrrevolucionarstvo. Nato obravnave in zagovor. Ko so bili na sodišču, so pa zajokali kakor mali otroci: saj nismo nič napravili! Saj smo pridni!

Povem vam, da ko bi bil jaz na njihovem mestu, bi ne preklical niti ene besede, ampak ostal pri vsem kar sem govoril. Povedal bi to kar čutim in mislim in govorim, ne pa se zbal! To je torej posledica rrrrevolucionarne taktike Fosterja in Ruthenberga.

Ko so rabili mojo pomoč pri kampanji za osvoboditev njihovih političnih jetnikov, ali za legalno obrambo njihovih voditeljev, sem jim jo dal. Vselej sem jim jo dal, dasi jo oni meni niso nikoli dali.

Komunistična stranka je nastala ker so njeni prvaki rekli, da je treba rrrrevolucionarne, podzemske taktike. In tako so bili pod zemljo, špijoni pa so se igrali z njimi in njihovo stranko. Po vseh teh izkušnjah — kdo je v pravem, mi, ali oni? Ali ima naša stranka pravico do življenja, ali ga nima? Ima ga, ima pogoje za razvijanje, ima pogoje, da postane mogočna in vplivna, da postane moč, ki bo osvobodila ameriško ljudstvo kapitalistične uredbe!"

Debs je bil tekom govora mnogokrat prekinjen z odobravanjem in burnim ploskanjem. V Chicagi je objasnili svoje stališče napram komunistom zato, ker je v Chicagi sedež oficialnega "komunizma" v Ameriki, ker izhaja v Chicagi njihov dnevnik, in ker se v Chicagi kujejo "komunistični" manevri, načrti in drugi "skimi" za "uničenje" socialistične stranke. Skozi vse zborovanje se ni oglasil nihče ki bi ugovarjal Debsu ali mu segal v besedo. Osmešil je njihovo početje tako zelo, da bi jih bilo sram pokazati se javno, tudi če so bili v dvorani.

Socialistično časopisje je faktor, ki je kapitalizmu najnevarnejši. Socialistični tisk kaže nevednim masam gnilobo sistema, ki izkorišča ljudske množice, in kaže mu pot iz tega sistema v socialistični družabni red.

Ko prečitata "PROLETARCA" in ako ga ne hranite, ga dajte vašemu prijatelju delavcu in ga opozorite na članke in drugo čtivo, ki vas je zanimalo. "Proletarca" izdajamo ne radi profita, ne radi oglasov, ampak da ga DELAVCI, katerim je namenjen, ČITAJO.

Dve Alaski--katera se bolj izplača?

Na pet sto kvadratnih milj površine v vzhodni Pennsylvaniji se nahajajo rovi trdega premoga, ki prinašajo njihovim gospodarjem povprečno sto milijonov dolarjev, dobička na leto. V tem profitu niso vključene najemnine, ki jo dobivajo posestniki zemlje, in ne profiti trgovcev z antracitnim premogom.

Prostor, obsegajoč 500 kv. milj, donša torej nad \$100,000,000 dobička letno. Nad 150,000 delavcev se muči, da nagromadi gospodarjem te milijone profita poleg plač predsednikom in drugim glavarjem korporacij, ki lastujejo črno zlato.

Alaska je napram temu koščku ogromna dežela. Alaska je na glasu kot dežela zlata, dasi ima tudi druga bogastva. Avtoritete, na katere se lahko zanesemo, pravijo, da skupna vrednost zlata, ki se ga producira v enem letu v Alaski, ne presega vsoto profita, kolikor ga napravijo gospodarji antracitnih premogovnikov v dveh tednih. Pravi zlati rudniki so torej v vzhodni Pennsylvaniji. Hillsdale Coal and Iron Co. je izplačala v letih 1921—22 štirikrat toliko dividende svojim delničarjem kakor pa znaša vsota katero so vložili v podjetje. V dveh letih jim je bila torej štirikrat povrnjena, ne da bi prenehali biti gospodarji. To ni edina korporacija, ki beleži take profite, ampak jo navajamo le za primero.

Labor Day, prišel je in odšel je.

Prišel je ameriški praznik dela, letos dne 7. septembra, in minil je. V delavskem življenju in mišljenju ni zapustil niti trohice več sledu kakor katerikoli praznik, ustanovljen od države ali pa od kakšne cerkve.

Kaj pomeni Labor Day? Ta dan se ne dela. Če dopušča vreme, se gre kam na izlet, žogo bit, ribe lovit, priredi se kak shod na prostem, kakor ob drugih praznikih, unije prirejajo piknike —s tem je pa večinoma tudi vse opravljeno.

Kakšna razlika je med tem in med praznovanjem prvega maja!

Ali Labor Day je določila vlada, prvi majnik si je izbralo delavstvo samo. Zavednemu proletarcu pove to vse, in nič se ne bo čudil razliki.

Celo način praznovanja zapovedanega praznika dela se je tekom let popolnoma izpremenil, in sicer ne tako, da bi bil postal pomembnejši, ampak narobe. Vse je splahnelo, in če ne bi praznik imel svojega imena, ga skoraj nikjer ne bi bilo mogoče ločiti od predidode nedelje. Včasih je bila po Ameriki ta dan delavska parada zlasti po večjih mestih; zdaj odpada tudi to, in če se tupatam pravi, da se opušča zaradi slabih časov, je to večinoma pretveza, če pa je kaj resnice na tem, je ravno to najslabše izpričevalo za parado in njen pomen. Glavni vzrok je pač ta, da prevladuje že skoro povsod občutek, da so te parade prazne in brez smisla. Delavske so bile le toliko, da so marširali delavci, sicer pa so bile le navadne kopije raznovrstnih drugih parad, ki se prirejajo enako tjavendan. Povedali niso taki obhodi ničesar; le da so zabavali buržvazijo, ki jih je prihajala gledat, kakor vsak špektakel. Delavci so oblekli svojo najboljšo obleko, po velikih mestih so posamezne industrije dekorirale vozove in kazale na njih bodisi izdelke, stroje ali kaj podobnega, po-

trebne predmete so dajali podjetniki sami na razpolago in so prihajali na ta način do cenene reklame, in sploh se je vse vršilo v znamenju sloge med delom in kapitalom. Bile so parade za oči in za ušesa.

Najmanjši obhod dne 1. maja ima več pomena, ker je njegov značaj demonstrativen. Tam se izraža milost vladajočih krogov, tukaj pa volja delavstva. Na Labor Day govori delavcem vse: To Vam dajemo! Prvega maja kaže vse: To smo si priborili.

Drugače pa ne more biti, in razlika je jasna vsakomur, kdor se spominja, kako različno sta nastala oba praznika.

Delavsko gibanje ima tudi v Ameriki precej staro zgodovino, in čeprav je danes v unijah večinoma zelo konzervativno, so bili vendar časi, ko je imelo dokaj revolucionarno barvo. Tudi parade so delavci prirejali v takih časih, pa niso bile tako lepo aranžirane, ampak tudi ne tako pohlevne, kakor dandanes na prvi ponedeljek septembra. Hude krize so večkrat pehale delavce v veliko bedo, in tedaj so se slišale zahteve iz delavskih ust. Več kakor enkrat je lomil gospodujoče mogotce strah pred delavstvom, in iz tega strahu se je porodil Labor Day, ki naj bi služil kakor ventil, skozi katerega bi uhajala delavska nezadovoljnost.

Tak obhod je bil n. pr. leta 1881. v New Yorku. Priredilo ga je društvo Knights of Labor in udeležilo se ga je okrog 20.000 delavcev, kar je bilo za tedanje čase in razmere res veliko število. Newyorška buržvazija se takrat ni zbirala na peti aveniji, da bi si napasla oči, temveč je trepetala in povsod je vladal strah pred revolucijo.

Potem je leta 1888. ameriški delavski kongres v St. Louisu sklenil, da naj se vsako leto praznuje 1. majnik, leto dni pozneje pa je mednarodni socialistični kongres v Parizu napravil iz njega svetoven delavski praznik.

Ameriški kapitalizem pa je ugibal, kako bi odcepil tukajšnje delavstvo od mednarodne zveze in ogloidal njegovo moč, katere se je čimdalje bolj plašil. V newyorški legislaturi je bil vložen predlog, da naj se določi prvi ponedeljek meseca septembra za praznik dela. Predlog je bil sprejet, in kapitalistom se je zdel tako praktičen, da je kmalu sledilo trintrideset držav newyorškemu zgledu, dokler ni naposled kongres v Washingtonu leta 1894. razglasil Labor Day za nacionalen praznik. Bil je torej dovoljen, delavcem darovan dan, in o demonstraciji za kakšne delavske zahteve in pravice ni bilo več govora. Sicer je bilo to izrečeno tudi v kongresovem sklepu, ki je dejal, da naj se tega dne podjetniki in delavci združijo ter posvetujejo o svojih skupnih interesih.

Nasprotje med delom in kapitalom, nasprotje med interesi razredov je hotel ta sklep izbrisati, pa na njegovo mesto postaviti solidarnost izkoriščevalcev in izkoriščanih.

Če razume delavce, da je taka solidarnost nemo-goča, mora tudi razumeti, da je bil Labor Day licemersko darilo, namenjeno, da zatre revolucionarnega duha med ameriškim delavstvom. Svoj namen so pa kapitalisti dosegli vsaj za nekaj časa; z zakonitim praznikom so razdrli demonstracijo, pa jo izpremenili v — paradu.

Labor Day je simboliziral dosedanje mišljenje ameriškega delavstva. Propadajoče zanimanje za ta praznik in odvrčanje od praznih parad pa kaže, da se vrši preobrat med tem delavstvom in se njegova pohlevnost razpuhteva.

Čim hitreje in energičneje se izvrši ta preobrat, tem bolje bo za delavstvo te dežele. Prej ali slej se

mora zgoditi, kajti tudi najponižnejši proletarec mora naposled spoznati, da so kapitalisti radi dali delavcem en dan v letu, da jim pa nočejo dati poštenih plač, razumnega delovnega časa in pravičnih delavskih zakonov. Spoznati mora, da ni tisto, kar dajejo kapitalisti svojevoljno, nič vredno, tisto, kar bi bilo kaj vredno, se pa ne dobi brez boja.

Kadar bo to spoznanje splošno, postane Labor Day še bolj nezanimiv in nedelavski praznik, namesto tega se pa zablešči sijaj prvega majnika. Tedaj pa bodo delavci v proletarski zvezi vsega sveta tako močni, da ne bodo potrebovali nikakršnega dovoljenega praznika in ne bodo vpraševali za darila kapitalistov, ampak si bodo priborili svojo pravico.

Slovenska Hrvatska Zveza ostane samostojna.

Dvanajsta konvencija Hrvatsko-Slovenske Zveze, ki se je vršila koncem avgusta v Calumetu, Mich., ni mogla priti do sporazuma, da bi se izrekla za zadostno večino za združenje bodisi s SNPJ. ali z NHZ.

Konvencije se je udeležilo 24 delegatov in 11 glavnih odbornikov. Član gl. odbora Frank Gregorich iz Detroita je bil izvoljen za predsednika konvencije. Delegat Math Turk iz Aurore, Minn., je bil podpredsednik SHZ. je organizacija Slovencev in Hrvatov, vsakih nekako polovico. Raditega je imela na konvenciji slovenskega in hrvatskega zapisnikarja. Slovenski je bil Joseph Češarek iz Lauriuma, Mich., hrvatski pa Matija Crnkovich iz Calumeta, Mich., oba člana gl. odbora.

Gl. predsednik Math Chop je poročal, da ima SHZ. sedaj 1365 članov, l. 1922 pa jih je imela 1440. Nazadovale je torej za 75 članov. Njen mladinski oddelek, ki ga je ustanovila 11. konvencija SHZ., šteje 570 članov. Njeno premoženje znaša \$135.668.83. SHS. je 100% solventna. O vprašanju združenja je gl. predsednik v svojem poročilu dejal, da se je članstvo z malo večino glasov izreklo za združenje s SNPJ., manjšina pa za združenje z NHZ. Slovensko članstvo je glasovalo za združenje s SNPJ., hrvatsko pa za združenje z NHZ. Glasovanje je bilo torej razdeljeno po narodnosti, in ne na podlagi ugodnosti ali neugodnosti, ki jih nudi ali ne nudi SNPJ. in NHZ.

Največ razprav je bilo o vprašanju združenja. Konvencije SHZ. se je udeležil tudi J. Owen, član združevalnega odbora SNPJ., ki je odgovarjal na vprašanja in tolmačil združitveno pogodbo. Skorjo poldrug dan je trajala razprava o združenju. Ko je šla zadeva končno na glasovanje, je bil predlog za združenje ovržen z 18. proti 17. glasovi. Hrvatski delegatje so se izrekli za združenje z Narodno Hrvatsko Zajednico ali pa z nobeno. Da ne pride do združenja se je videlo že iz rezultata splošnega glasovanja.

Tajnik Anton Geshel je podal zelo obširno poročilo, v katerem se je potožil tudi radi nizke plače ki jo prejema za svoje delo (\$110 na mesec). Pred nekaj leti mu je članstvo s splošnim glasovanjem zvišalo plačo za \$15 mesečno, a konvencija v Virginiji, Minn., mu je odvzela povišanje.

Dnevnice udeležencev konvencije so bile \$7 na dan. V upravnem odboru so ostali razun podpredsednika vsi prejšnji odborniki.

Naročajte knjige iz "Proletarčeve" založbe.

271 delegatov in 23 članov glavnega in združevalnega odbora se udeleži 8. redne konvencije S. N. P. J.

Konvencije Slovenske narodne podporne jednote, ki se bo pričela dne 14. septembra v Waukeganu, Ill., se udeleži, kakor je razvidno iz seznama v "Prosveti", 271 delegatov, ki bodo zastopali 304 društva. Društvo "Naprej" v Clevelandu, ki je največje v SNPJ., ima tri delegate. Štiri društva imajo po dva delegata. 71 društev bo zastopanih s 34 delegati; ta društva so se v svrhu izvolitve delegata združila po dva ali tri da so dosegla zadostno število članov. Ostala društva imajo vsako enega delegata.

Po državah so razdeljeni:

Država	Štev. del.	Država	Štev. del.
Pennsylvania	85	Wyoming	5
Illinois	39	Washington	4
Ohio	35	New Mexico	4
Minnesota	18	New York	3
Kansas	14	California	2
Michigan	12	Utah	2
Montana	9	Kanada	2
West Virginia	9	Idaho	1
Wisconsin	9	Arkansas	1
Indiana	8	Oregon	1
Colorado	7	Missouri	1

Države Pennsylvania, Illinois in Ohio imajo 159 delegatov ali 23 več kakor društva iz vseh ostalih držav skupaj. Pennsylvania, ki je na prvem mestu v številu članstva SNPJ., ima 46 delegatov več kakor illinoiška društva, ki so na drugem mestu.

Društva držav Pennsylvania, Ohio, New York in West Virginia pošljejo 122 delegatov, ali 13½ manj kakor polovico. Ako je število delegatov merilo za članstvo, ima SNPJ. blizu polovico članov v omenjenih štirih državah.

Na waukeganski konvenciji bo okrog petdeset delegatov hrvatske narodnosti. Na clevelandsski l. 1921 je bil samo eden. Tudi na prejšnjih niso bili zastopani z več kot par delegati. Število hrvatskega članstva v jednoti se je torej zelo pomnožilo.

Zadnje konvencije SNPJ. l. 1921 se je udeležilo 193 delegatov in glavnih odbornikov; waukeganske se udeleži 294 delegatov in glavnih odbornikov, ali 101 več kot prejšnje.

Gl. odbor SNPJ., ki je bil izvoljen prošlo leto na splošnem glasovanju, šteje dvajset članov (isto število kakor ga je določila združitelna konvencija l. 1921). Po državah so razdeljeni: Illinois, 12; Pennsylvania, 3; Ohio, 2, in po eden v Minnesoti, Kansasu in Wyomingu.

SNPJ. ima nad 37,000 članov. Njen mladinski oddelek ima nad 18,000 članov. Društev šteje 534, izmed katerih jih je 147 v Pennsylvaniji, 67 v Illinoisu, 63 v Ohiju, 26 v Minnesoti, 24 v W. Virginiji, 20 v Kansasu, 19 v Michiganu, 15 v Montani in 153 v drugih državah, predvsem v Indiani, Wisconsinu, Coloradi, Wyomingu, Washingtonu, New Mexici, New Yorku, Utah itd.

Oglašajte priredbe klubov in društev
v "Proletarcu".

BENJAMIN FRANKLIN:

Zlate resnice.

(Iz "Koledarja revnega Riharda".)

Modremu zadostuje ena sama beseda, veliko besed pa še ene žlice ne napolni.

Če ljubiš življenje, potem ne zapravljaj časa, ker čas je snov, iz katere je sestavljeno življenje.

Čas je zlato, zato je zapravljanje časa največja zapravljivost.

Kdor ima vedno dovolj časa, mu ga navadno vedno primanjkuje.

En danes je več vreden ko dva jutri.

Ker nisi nobene minute siguren, zato nobene ure ne zapravi.

Lenoba potuje vedno tako počasi, da jo beda dohaja.

Če bi bil ti sluga dobrega gospoda, ali bi se ne sramoval, če bi te našel lenariti? Če si pa sam svoj gospod, se pa sramuj lenobe pred samim seboj.

Skrbi so posledica brezskrbnosti in veliki naporji so posledica lenobe.

Baharija je ravno tak berač kakor pomanjkanje, samo da je nesramnejša.

Baharija zajutrkuje v prevzetnosti, kosi v bedi in večerja v sramoti.

Speča lisica ne vjame kure.

Mačka v rokavicah ne vjame miši.

Če je krava tvoja, ti bo vsakdo dobro jutro voščil. Vodi sam svoje opravke in se ne pusti od opravkov voditi.

Kdor živi od samih nad, bo gotovo gladu umrl. Pridnemu gleda beda skozi okno, ne upa si pa vstopiti.

Beži pred zabavo, če hočeš, da bo za teboj hodila. Vzdržuj svojo delavnico, če hočeš da te bo delavnica vzdrževala.

Če hočeš kako delo opraviti potem idi sam, če pa nočeš da bi bilo opravljeno, pa pošlji koga drugega.

Premalo skrbnosti več škoduje kakor premalo znanja.

Če hočeš imeti zvestega slugo, potem si sam streži.

Ker je manjkal žebelj, se je izgubila podkev, ker je manjkala podkev, je propadel konj in ker ni bilo konja, je poginil jezdec.

Mastna kuhinja povzroča mršav testament.

Majhna luknja lahko veliko ladjo potopi.

Tepci plačajo pojedino, prebrisanci jo pa pojedjo. Kupuj česar ne potrebuješ, pa boš kmalu potreben prodajal.

Svila in atlas, baršun in škrlat, ti našijejo na starost na suknjo zaplat.

Kdor vedno iz soda jemlje in ga nikdar ne zalije, pride kmalu do dna.

Šele ko je vodnjak suh, vemo koliko je voda vredna.

Lažje je prvo željo zadušiti, kakor vsem poznejšim zadostiti.

Upnik ima boljši spomin kakor dolжник.

Kdor vzame na posodo, je suženj onega, ki mu posodi.

Lažje je dve peči zgraditi, kakor v eni ogenj vzdrževati.

Najvišjo učnino zahteva izkušnja.

Kdor ne posluša, ta bo občutil.

("Pod Lipo.")

“PROLETAREC” PRED 10. LETI

“Proletarec” št. 416 dne 31. avgusta 1915.

ZA PSE IN MAČKE.

Neka gospa O. Wilson je namenila tritisoč dolarjev, da se nakupi v Wantagh, L. I., petnajst akrov zemlje, kjer se uredi domačijo za pse in mačke. Pet akrov bo za pokopališče.

Če bi čitali to reč v kakšnem utopičnem romanu, ki se bavi z življenjem v petdesetem stoletju, bi rekli, da pripisuje pisatelj človeku velik razvoj in dobro srce.

Zakaj pa ne, kadar bo človeštvo imelo vsega dovolj in bo za vsakega člana družbe tako poskrbljeno, da ne bo zanj več gospodarskih vprašanj? Zakaj ne bi tedaj tudi psu in mački privoščili kaj dobrega, pa bodisi tudi posebno pokopališče?

Da je to v sedanji družbi zločinska potrata in hudobno izzivanje, pa res ni treba dokazovati. Ta pasja in mačja kolonija bo nekakšno preskrbovališče. Ne vemo, če bodo tam nastanjevali le “invalidne” živali, ali pa tudi take, ki imajo vse svoje moči. Toda bodisi tako ali tako — vsekakor bi bil po vseh prirodnih zakonih človek človeku bližji, kakor pes in maček. Mrs. Wilson morda ne ve, da je na svetu na milijone ljudi, ki ne uživajo takih dobrot, kakor jih je ona namenila štirinostnim ljubljencem.

Invaliden človek, ako ni bil ravno v kakšnem mednarodnem klanju, imenovanem vojna, okraden svojega zdravja, je na tem svetu brez pravic in družba ga smatra za nepotrebno breme. Če ne z besedami, mu pa s pogledi in z dejanji svetuje, naj izgine z zemeljskega površja. Ako bi bila družba napram človeku tako mehkosrčna, kakor je mrs. Wilson napram psom in mačkam, bi moralo biti vsako siromaštvo v starosti nemogoče. Po vseh mestih in vaseh bi morali biti domovi za ostarele delavce — ne znane ubožne hiše, ki spominjajo svoje prebivalce z zunanostjo in z vsemi uredbami, da jedo beraški kruh, ampak sredi parkov zgrajeni svetli, prijazni domovi z vso postrežbo, ki se spodobi ljudem, kadar so si z delom svojega življenja zaslužili pošteno penzijo.

Potem šele bi lahko prišli psi in mački na vrsto.

SLOVENSKI PREMOGARJI V SMITHONU IN OKOLICI, POZOR!

Premogarske unije U. M. W. of A. št. 2353, 2273 in 2057 prirede dne 6. septembra (Labor Day) 1915, v Smithon, Pennsylvania.

Velik javen ljudski shod

na katerem bodo govorili: za slovenske premogarje sodrug Etbin Kristan iz Chicage, za angleško govoreče pa John P. White, predsednik U. M. W. of A.

Slovenski, sploh juoslovanski premogarji v Smithon in okolici, na ta dan vsi na shod!

Pred shodom in po shodu bodo na dnevnem redu razne športne igre, kakor Base Ball in druge. Igrali bosta tudi dve unijski godbi.—ODBOR.

Na Angleškem se je 87.000 žensk vpisalo za prostovoljno delo v municijskih tovarnah. Čudno! Nihče ni dejal, da je za ženo kuhinja in pletenje nogavic. In vendar bi se zdelo človeku, da je izdelovanje morilnega materiala manj žensko, kakor filozofija in juristarija.

“Proletarec” št. 417 dne 7. septembra 1915.

ŽRTVE EASTLANDA.

Koroner Hofman v Chicago je izdelal svoje poročilo o katastrofi ladje Eastland in konstatira, da je nesreča zahtevala 812 žrtev. Te so bile po narodnosti:

Nemcev 212, Čehov 148, Američanov 117, Poljakov 80, Avstrijcev 49, Švedov 41, Ircev 48, Norvežanov 17, Italijanov 16, Angležev 14, Dancev 13, Rusov 13, Madjarov 8, Skotov 7, Kanadcev 5, Francoza 2, Holandca 2, Švicarja 2, Grk 1, Litvan 1, neznano 24.

Zanimalo bi nas, kakšna je tista avstrijska narodnost, kateri je pripadalo 49 utopljenecv. Nobenemu Irču ali Kanadcu ne pride na misel, da bi svojo narodnost označil za veljkobritansko, Litvan ne pravi, da je Rus. Nемеc z Dunaja, iz Gradca, ali pa tudi iz Ljubljane pove, da je Nемеc. Kdo so “Avstrijci?” Kakšna je ta slavna “avstrijska narodnost?”

Po spolu je bilo 451 ženskih in 361 moških žrtev. Večina, 573, jih je bilo svobodnih, 226 poročenih, 5 vdovcev, 2 vdovi, 1 ločen; 5 slučajev ni dognanih.

Po starosti je bilo 251 utopljenecv med 20 in 25 letom, 52 izpod 10 in 295 izpod 20 let.

Po zanimanju jih je bilo 552, torej velika večina tovarniških delavcev in delavk.

To statistiko sedaj imamo. Čakamo le še na zadodšenje. Ali pride?

NA RUSKEM SE BOJE REVOLUCIJE.

V newyorško pristanišče je dospel parnik “Hellig Olaf” iz Kodanja. Častniki na krovu so pravili, da so v Severnem morju angleške križarke trikrat ustavile parnik in da se je dovolila parniku prosta pot po dovršeni identifikaciji. Med potniki se je nahajal tudi H. W. Zimmermann, ameriški podkonzul v Rostovu v Rusiji. Zimmermann je bil devet let zastopnik International Harvester Co. v Rusiji ter je izjavil, da se v Rusiji boje izbruha revolucije, če bo armada popolnoma poražena. Že pred par tedni so bili v Petrogradu nabiti plakati, v katerih se je pozival narod, naj se dvigne proti vladi. Slednja je nato odredila vse potrebno, da se prepreči vsak izbruh nemirov.

Za spomin na svetovno razstavo v San Francisco se kujejo zlati dolarji. Na teh bo gravirana delavska glava. Lepo priznanje, da ni dolarjev brez dela. Ampak zelo teoretično priznanje. Dolarji bodo imeli delavca, ampak delavec ne bo imel dolarjev.

PETLETNICA KLUBA ŠT. 27 J. S. Z. V CLEVELANDU.

Socialistični klub št. 27 J. S. Z. v Clevelandu bo dne 19. septembra obhajal slavnost petletnice obstanka, ki se bo vršila v Birkovi dvorani na St. Clair Ave. Nastopila bosta s. E. Kristan v slovenskem in C. E. Ruthenberg v angleškem jeziku.

Razun govorov bodo na sporedu godbene in pevske točke, dramska predstava, deklamacije in ples ter prosta zabava. Vstopnina na to slavnost je 25c.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

O socialističnem shodu v Canonsburgu.

CANONSBURG, PA. — Dne 30. avgusta se je vršil po konferenci klubov JSZ. v Cannonsburgu socialistični shod, kateremu je predsedoval Anton Zornik. Pomenil je udeležencem pomen konferenc kakršna se je vršila tisti dan, pomen socialistične stranke, važnost izobraževalnega dela in zgodovinsko nalogo socialističnega gibanja. Izvajal je, koliko so ljudje oškodovani po brezvestnih agentih, oziroma vsled svoje nevednosti. Nevednosti med ljudstvom se bo napravilo kraj, kadar bo socialistično časopisje bolj razširjeno kakor je danes. Izkoriščanja bo konec, kadar se bo delavsko ljudstvo znalo okleniti svoje stranke, kadar bo znalo organizirano delati in si izboljšati življenske razmere.

Na tem shodu bi imel govoriti s. John Slaythson iz Pittsburgha, a je bil zadržan vsled bolezni. Namesto njega je prišel s. Sidney Starck. Govoril je o splošnem socialističnem gibanju, in opisal nam je tudi socialistični kongres v Marseillesu, katerega se je udeležilo nad 600 delegatov iz raznih krajev sveta in več sto bratskih delegatov ter drugih aktivnih oseb v delavskem gibanju. Ta kongres, je dejal s. Starck, je zastopal sedem milijonov organiziranih socialistov in do 30.000.000 socialistični hvililcev. A število socialistov po svetu je mnogo višje, kajti ženske v mnogih deželah še nimajo volilne pravice; tudi delavskim slojem obojega spola je v nekaterih deželah omejena. Nad 300 socialističnih dnevnikov je na braniku za delavska prava; več tisoč drugih socialističnih listov vrši vzgojevalno in propagandistično delo za skupno stvar proletariata. Socialistični pokret je v teku pol stoletja postal iz malih skupin ki so se strnile pred 62. leti v prvo internacionalo, ogromno gibanje; socialistična internacionala je danes sila ki raste in se bliža stopnji, na kateri bo dovolj močna izvršiti temeljni preobrat iz kapitalizma v socializem. Govornik je omenil tudi list "American Appeal", ki ga bo izdajala soc. stranka pod Debsovimi uredništvom. Dobilo se je za zajet na tem shodu šestnajst naročnikov. Kolekta za pokritje stroškov je znašala \$28.18.

Predsednik shoda je apeliral na navzoče, da naj dobro agitirajo za naš shod ki se bo vršil na Bridgeville četrto nedeljo v oktobru. Znameniti govornik in pisatelj s. John Slaythson tega dne gotovo pride v našo sredo. — *Poročevalec.*

Pogreb Blaža Avseca.

FOREST CITY, PA. — Blaž Avsec, ki je umrl v tej naselbini, je bil pokopan dne 2. septembra na pokopališču društva št. 124 SNPJ. Bil je član SNPJ. in SSPZ. Pokopališče društva št. 124 SNPJ. je novo. Avsecov pogreb je bil civilen. Velika udeležba pogreba je pričala o priljubljenosti pokojnika. Bila je tudi dokaz, da so časi, ko se je naš svet križal groze, če ni bil pogreb cerkven, za nami. Da, tudi v naši naselbini se sbljemo. — *Tony Saiz.*

Slavnost na Eilerjevem vrtu.

PUEBLO, COLO. — Na Eilerjevem vrtu, kjer je nekoč kraljeval "super" Eilerjeve šmelce, so nedavno slavnostno blagoslovili "slovensko-hrvatsko" šolo Marije Pomagaj. Bilo je mnogo ljudi na slavnosti, kajti puebska slovenska naselbina ni tako napredna kakor bi kdo mislil; zdi pa se mi, da razun puebskih Slovencev sploh nihče ne misli da smo napredni. Če pa vzamemo, da so cerkvene stvari napredek in da je prospevanje fare napredek, tedaj se že postavimo.

Na slavnosti je bilo lepo in tudi drugače. Bolj "tagospoksi" so tudi plesali za šolo; \$5 je pomenil vsak tak par za šolo. Dosti jih ni bilo, ampak boljše nekaj kot nič. Zbor "Prešeren" je pel za šolo. Mnogi so delali na slavnosti za šolo. Prvaki so napravili govore za šolo. Raja pa je zbrala denar, čistila staro opeko malte, ki smo jo dobili od umrle šmelce, in tako imamo danes na Bessemerju katoliško šolo. Preje smo jo imeli na Grovu.

Nekdo je dejal v svojem "slavnostnem" govoru, da je puebska naselbina napredna, ker ima tako lepo šolo. Čestital je Slovencem in Hrvatom na "velikanskem uspehu", in jih potolažil za izgubljene cente s tem, da "protiverci nimajo nič pokazati". No seveda, protiverci bi lahko pokazali jezik, ali šole to ne bi podrlo. Najbolj vesel velikega uspeha je bil župnik Ciril. Ali gladko le ne gre naši pobožni naselbini in cerkvenemu odboru. Šola je dograjena, ni pa še konec spora, ki ga ima fara s pogodbenikom in arhitektom.

Slovenska mladina je v naši naselbini torej obvarovana pred pohujšanjem. Dragi rojaki, kakor ste dosedaj pridno pošiljali svoje otroke v katoliško šolo, tako jih pošiljajte tudi v bodoče. Otroci, ki hodijo v javno šolo, se lahko pokvarijo; o veri ne čujejo dosti, pa še tisto jih narobe uče. V javni šoli se otrok ne vzgaja v strahu božjem, zato lahko postanejo razbojniki, morilci in — sam križ božji!

V listih smo sicer brali, da je večina čikaških tolovajev, ki so bili letos pobiti v pretepih med seboj, ali ki jih je ugrabila roka postave, bila vzgojena v farnih šolah. Celu v cerkev so hodili. Nekaj takih slučajev smo imeli tudi v Denverju. Največ jih je v New Yorku. V starem kraju, kjer smo vsi hodili v šole v katerih je bil krščanski nauk obligaten, so tudi tolovaji, morilci, goljufi in tako dalje. Toda slovenske farne šole v Ameriki nam garantirajo, da bodo otroci, ki jih obiskujejo, pošteni — razun v slučaju, da postanejo nepošteni. Nauče pa se v farnih šolah manj kakor v javnih.

Nobene potrebe ni za take šole. Stariši, četudi še tako verni, ne bi na svojo iniciativo zgradili niti ene katoliške šole za ABC mladino, če ne bi duhovniki tako silili. Krščanski nauk se bi otroci lahko učili po par ur ob nedeljah ali kak drug dan, kakor je navada pri protestantskih verah v tej deželi. Katoličani ubogajo svoje "gospode", zbirajo denar da grade "svoje" šole pri katerih nimajo nobene besede, a pri javnih šolah jo imajo, dobe v katoliške šole učne moči ki so v znanju večinoma mnogo na nižji stopnji kakor one v javnih šolah, poleg tega pa morajo katoličani plačevati dvojni davek za šolstvo. Ali to je njihova stvar.

Starejši ljudje, pa tudi mlajši kateri so bili v tej naselbini pred 18. ali 20. leti, posebno tisti ki so bili na slavnostni otvoritvi nove šole na Eilerjevem vrtu, so se lahko spomnili na "farovž", kakor smo rekli "ajerjevi" šmelci. V nji so delali skoro sami Slovenci in pa nekaj "nigrov". Le bosji, mašinisti in drugi poklicni delavci so bili Amerikanci, Nemci in Irci. Med bosji je bilo precej Nemcev. Slovenec je bil že srečen, če je dosegel v nji stopnjo "straw basa". Drugače so delali na "hand roštih", kjer je bilo treba močnih rok in žilave nature. Marsikdo ni zdelal "šihta". Pozneje, ko se je tehnika pričela naglo izboljševati, so napravili "mašin rošte", katere so tudi obratovali Slovenci. Rudo v "bogijih" so vozili Slovenci in nigri. Tak je bil nekdanj "farovž" pri Eilerjevem vrtu. Stotine rojakov je v tej šmelci poskušalo svojo srečo. Hranili so in računali, da se s časoma kako spremenijo, kajti nikogar ni bilo, ki bi dejal da je pripravljen vse življenje vztrajati pri takem napornem, nezdravem delu. V industrijalni in finančni krizi l. 1907 pa je Eilerjeva šmelca počasi izdahnila. Trust jo ni več potreboval. Nove, moderne metode, so odpravile mnogo nepotrebnih šmelc. Naši rojaki so se počasi obračali proti jeklarni, ki je največja tovarna te vrste na zapadu.

Sedaj pa je na vrtu poleg nekdanje "ajerjeve" šmelce "naša" šola. Ko bi znali ljudje malo presoditi, bi rekli, da so se v prejšnjem "farovžu", v "stari" šmelci, še prej v "holni", v "cinkovni" in v jeklarni toliko naučili, da jim ni treba šol kakršna je šola Marije Pomagaj na Eilerjevem vrtu. Imeli pa bi svoja prosvetna društva, strokovne organizacije in zadruga, svoj Dom, in marsikaj, kar bi morala imeti naselbina naprednih, razredno zavednih delavcev. Tako pa nima mo razun par jekzavkih "komunistov", par društev v katerih te ne silijo k spovedi, in sem pa tam kake dramske predstave, ničesar. Pa bi se med nami vendar dobilo nekaj ljudi, ki bi znali delati za napredek naselbine. Združiti bi se morali in potem združeno delati, ne vsaki zase, ampak po gotovih načelih. Župnik in njegova skupina se naslanja na vero. Vse, kar prirede, ima verski značaj. Eden govornik na omenjeni slavnosti je hvalil puebske katoliške Slovence, katerim je vera več kot vse drugo. To je pretirana trditev, ampak vera je pri katoliških glavarjih vendarle glavno. Kadar govorimo o veri slovenskih klerikalcev, imamo v mislih tudi reakcionarje in pa služabnike, ali boljše, lakaje kapitalizma. Vse to se skriva pod imenom "vera". Mi ne maramo takih načel. Kar napredna struja v naši naselbini nujno potrebuje je, da se malo zedini, da si začrta smoter, in da koraka po potih načel kakor jih zastopa socialistično gibanje. Če se bomo lotili dela resnejše kakor pred leti, bomo na polju napredka lahko marsikaj stóрили in dosegli v prid naselbine in splošnosti. — *Old Timer.*

Zastopnik angleške delavske stranke bo govoril dne 15. septembra v Clevelandu.

CLEVELAND, O. — Tukajšnja organizacija socialistične stranke priredi v torek dne 15. septembra ob 8. zvečer v tesarski dvorani (preje Eagles Hall), 2226 E. 55th St. shod, na katerem bo govoril, oziroma predaval Rennie Smith, ki je eden izmed vodilnih članov angleške delavske stranke in član angleškega parlamenta.

Vabimo vse razredno zavedne delavce, da se udeležijo tega shoda. Govor bo poučen, ker nam bo posla-

nec Smith tolmačil metode angleškega proletariata, s katerimi je prišel do moči, in razmere v Angliji in v Evropi. Vstopnina na shod je 50c za osebo. Vstopnice se dobe pri tajniku slov. soc. kluba št. 27 in več drugih krajih.

Sodrugji in somišljeniki, skrbite, da se tega shoda udeležijo čim več naših delavcev, da se pouče o delavskem gibanju v Angliji in drugod v Evropi.

John Kriebelj.

V zagovor in odgovor.

West Newton (Collinsburg), Pa. — Dne 13. avgusta je bil v tem listu pridobčen dopis v odgovor na dopis z dne 21. maja t. l. Podpisani se je potrudil, da je bil njegov dopis (priobčen dne 13. avgusta) stvaren in prost osebnosti. V "Proletarcu" z dne 27. avgusta je bil pridobčen na moj dopis odgovor pod naslovom "Resnica je včasih neprijetna", kateremu se pozna, da ni bil spisan v mirnem razpoloženju. Dopisnik pravi, da mi je vzelo tri mesece časa, da sem se lotil oprati naselbino.

Vzrok, da sem pridobil tisti dopis (priobčen je bil v izdaji Proletarca z dne 13. avgusta), je, ker je v gotovih krajih prevladovalo glede naše naselbine napačno mnenje, pa naj si bo glede prvomajskega shoda, ali glede cerkve. To me je napotilo, da sem poskušal dati javnosti o naši naselbini resnično sliko. Pri tem nisem nameraval dopisnika napadati in ga nisem napadel. V tem dopisu se z njim ne bom prerekal kako je bil shod oglašan, pač pa bom odgovoril na stavek, v katerem pravi, da sem tudi jaz bil med tistimi, ki smo delali dotično nedeljo; ob tej priliki tudi nekaj besed o splošnemu nedeljskemu delu.

Kdor ima vpogled v razne obrate, ve, da je zelo veliko število delavcev prisiljenih delati ob nedeljah. So dela ki bi se jih lahko opravilo na druge dneve. Bili so časi, ko se je v Ameriki delalo ob nedeljah mnogo več kakor danes. Morda pridejo časi, ko bo nedelja res dan počitka za vse delavce razun tiste ki so zaposleni v takih obratih ki so po svoji naravi nepreklidni. Torej moral sem delati v nedeljo, če sem hotel obdržati službo. Če ne boš ti, bo drugi! Staro pravilo v industriji. Mislím, da dopisnik še ni pozabil kako se šikanira delavca v takem času kot je sedaj.

Na drugem mestu pravi, da ni dovolj za delavca da čita samo par naprednih listov, med njimi "Glas Naroda" (zadnji se mene ne tiče, čeprav sem ga v svojem prejšnjem dopisu omenjal), ali jaz sem mnenja, da ravno napredno časopisje je tista moč ki silijo ljudi k spoznanju resnice. Tudi dopisnika je pripeljalo k sedanjemu razumevanju situacije in do sedanjih nazorov. In morda je bil v začetku tudi on med tistimi, ki jih odbijajo in odklanjajo, češ, da so brezverski in ne vem kaj še vse. Nadalje pravi, da ko pridejo volitve, glasujejo za tega ali onega kandidata, včasih pa tudi za socialističnega, če nam pač najbolj ugaja. Ali v tem oziru ni tako hudo. Ko je volilni uradnik popisoval tukajšnje volilce, je rekel, da je to socialistična naselbina, in da stare stranke (republikanska in demokratska) sploh ne prideta v poštev. Strinjam se pa z dopisnikom, kakor sem se vedno, da brez socialistične stranke, brez njene organizacije in njenega programa, ne bi mogli glasovati za prave delavske kandidate, ker jih ne bi imel kdo nominirati. Raditega je potrebno, da vsak delavec podpira to stranko — vsakdo po svoji moči. V zadoščenje mi

jo, da sem jo vedno podpiral in zagovarjal, in bilo bi mi še bolj, če bi bil njen član od časa ko sem pristopil h klubu v Fitz Henry, Pa., pred 11. leti.

Dopisnik vabi vse zavedne delavce v socialistični klub. Odziv na vabilo bo vsekakor boljši, če se mesto stroge, neizprosne kritike, ki noče vpoštevati nikakršnih okolščin, uvede več prijateljskega razumevanja, več tolerance in več smisla za sporazumno delo. So stvari, ki bi morale biti vsakemu svobodne in se ne bi smelo nikogar pikati radi njih. Treba vpoštevati, da je kritika lahko koristna in na mestu. Če se z njo odbija od sodelovanja ljudi, ki so orali ledino in druge, je po mojem skromnem mnenju destruktivna, to je, kvarna stvari, kateri hoče kritik koristiti, a ji z neprevidnimi potezami škoduje.

Glede cerkve ne bom odgovarjal, ker ni vredno. Kar se pa tiče mojega dela na neunijskem polju, omenim toliko da sem opravljal pošteno delo med poštenimi ljudmi in tudi med dobrimi socialisti. Ni povsod unijska delavnica. Nisem bil med prvimi, ampak med zadnjimi, ki so šli iskati delo tja kjer ga je bilo mogoče dobiti. Iskal sem zasluzka po cestah, tovarnah in povsod, a brez uspeha. Kdor dela dva meseca v šestih, in ima bolezen v hiši, če mora plačevati bolnišnico in operacije, pač ne gre od doma iskati zasluzka za kratek čas, doma pa pustiti bolno ženo. Kolikor mi je znano, je dopisnik že tudi delal v neunijskem rovu, pa mu tega nihče ne očita.

Kompanije unijskih rovov streme znižati plače, kar je tudi dopisniku znano, ker je ob eni priliki dejal, da ne vidi čemu hodijo majnarji za delom v neunijske rove, ko jim v unijskih rovih doma ponujajo ravno tako plačo. Danes ima priliko videti kaj se godi nedaleč od tukaj v rovu Bauning No. 2 Mine. Kompanija je obnočila obrat in naznanila, da bo plačevala premogarje po lestvici iz l. 1917. Posrečilo se ji je dobiti nekaj ljudi, ki so sprejeli to plačo, toda obrat je dobil takoj značaj stavke, zavedni rudarji iz bližnjih naselbin pa hodijo piketirati in skušajo dotične zavedene stavko-kaze pridobiti na svojo stran. Dosegli so že precej uspeha in želeli je, da bi imeli popolnega.

Thomas Podbevšek.

Iz Barbertona.

BARBERTON, O. — Samostojno društvo "Domovina" je podvzelo iniciativo za prireditev veselice v prid fonda za dom slepih revežev v Sloveniji. Apel za doneske je prišel na ameriške Slovence, oziroma na ameriške slovenske pevske zборе, od Glasbene matice v Ljubljani.

Povabilo za sodelovanje je prejel tudi naš klub št. 232 JSZ. in njegov pevski odsek.

Naša seja se bo vršila v nedeljo 13. septembra ob 10. dopoldne. Udeležo naj se jo vsi člani kluba in istakotako vsi člani pevskega odseka, na kateri bomo med drugim razpravljali o našem sodelovanju za omenjeno veselico, ki se bo vršila res v blag namen.

John Jankovich, tajnik Kluba št. 232, JSZ.

SODRUGOM V CLEVELANDU.

Seja soc. kluba št. 27, JSZ. se vrši vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9. dopoldne v klubovih prostorih v Slov. nar. domu. — Dolžnost vsakega sodruga je, da prihaja redno k sejam in da agitira za pridobivanje novih članov; čimveč nas bo tem lažje bomo vršili delo za osvoboditev proletarijata iz mezodne sužnosti.

ZAPISNIK SEJE EKSEKUTIVE J. S. Z.

dne 2. septembra 1925.

Navzoči od eksekutive Cainkar, Tauchar in Zajec. Alesh sporočil, da je zadržan. Od nadzornega odbora je navzoč Godina. Od nadzornega odbora slov. sekcije Vider in Thaler. Od prosvetnega odseka Oven in Olip. Tajnik Pogorelec in upravnik Žagar.

Za predsednika nominirani Godina, Oven in Thaler. Zadnja dva odlonita. Izvoljen Godina.

Zapisnik prejšnje redne seje sprejet kot čitan.

Zapisnik izredne seje, ki se je vršila 21. avgusta, sprejet zaeno s popravkom sod. Cainkarja.

Tajnik čita dopise: Debsovo pismo, v katerem sporoča, da z veseljem sprejme vabilo govoriti na našem shodu, ako se more premeniti datum shoda v Gillespie, sprejeto na znanje.

Forest City, Pa. — Joseph Pavšek poroča v pismu o razmerah z ozirom na agitacijo za J. S. Z. Klub št. 10 bo podvzel korake, da pojača svoje vrste. Člani bodo obiskali simpatičarje in jih skušali pridobiti za organizirano delo.

Spring Canyon, Utah. — S. Anton Evec poroča o težkočah, ki jih imajo pri vzdrževanju soc. organizacije. Tajnik omenja, da je o tem poročal že na prejšnjih sejah in da so slikali situacijo tudi dopisi v Proletarcu. Kompanija je namreč absolutna oblast, ki ne dopusti da bi se v njeni domeni razvijale take organizacije.

Maynard, O. — Andy Zlatoper poroča o reorganizaciji soc. kluba. Prvega šestanka se je udeležilo osem oseb, ki so se izrekli za obnovitev kluba in njegovih aktivnosti.

Poročilo tajnika:

Situacija v JSZ., kar se tiče števila članov in aktivnosti, je neizpremenjena. O reorganizaciji klubov v Stauntonu, Ill., in Maynardu, O., še nimam definitivnih poročil. Klub v LaSalle, Ill., je postal aktiven, kot je bilo poročano že na zadnji seji. Tajništvo kluba je prevzel sodrug Leo Zevnik. — Iz Kenoshe je dobil s. upravnik Žagar poročilo, da so organizirali nov klub z 11. člani. Svoječasno je v Kenoshi obstojal klub št. 137, in to številko bo dobil tudi sedanji. Naši sodrugi iz Waukegana so v gotovi meri pripomogli, da se je stvar tako povoljno završila. S. Anton Vičič je obiskal več naših simpatičarjev v Kenoshi in vodil dogovore za sklicanje skupnega sestanka, na katerem se bi organiziralo klub. Somišljeniki v Kenoshi pa so ga celo prehiteli in ga organizirali preje kakor je bilo prvotno nameravano. Dopisujem tudi s s. Ivecem v Storss, Utah. On deluje na to, da se klub vzlic težavam spravi v aktivnost.

Po nalogu izredne seje eksekutive JSZ. sva se s s. drugom Godinom udeležila izredne seje pripravljalnega odbora zastopnikov waukeganskih društev SNPJ., kakor tudi seje kluba št. 45. Pripravljani odbor ostane pri prejšnjem sklepu in nam dovoli dvorano za shod. Predložili smo mu tudi naš predlog, da se pobira na shod vstopnina 50c za pokritje stroškov. Dogovor je narejen, da kar bo od tega prebitka, gre pripravljalnemu odboru, če pa bo primankljaj, ga pokrije JSZ. skupno s klubom št. 45 v Waukeganu. Nasprotovanje proti oddaji dvorane je bilo isto in od istih ljudi, kakor vedno, od kar imamo te neprilike. Ali izredna seja je šla po kratki razpravi preko njih in izrekla, da ostane pri sklepu da se nam dvorano za shod dovoli. Glede ogla-

šanja shoda naj ta seja določi, da-li naj bo oglašanje samo v našem, ali tudi v angleškem jeziku.

Na zadnji seji eksekutive smo zaključili izdati agitacijske letake. Gradivo zanje je pripravil s. Zajec. Prečitani bodo, ko pride stvar na dnevni red.

Naj še omenim, da sem razposlal agitacijske letake na klube v Clevelandu, Collinwoodu, in Waukeganu. Srbski sodrugi v Detroitu, kar jih je pri klubu št. 114, so se izrazili, da bi jim izdelali poseben agitacijski letak v svrhu seziva večjega sestanka, na katerem bi obnovili organizacijo št. 210, JSZ. S sodelovanjem s. Kokotoviča bo želji ustregel.

Poročilo tajnika se vzame na znanje.

Druga poročila.

Dom Proletarca in J. S. Z.

Zajec, tajnik stavbinskega odseka eksekutive JSZ. poroča, da smo imeli od aprila 1925 pa do 31. avgusta \$2,346.50 dohodkov in \$9.10 izdatkov. Ti izdatki so bili za poslovno knjigo in par drugih tiskovin, ki se jih rabi pri tem delu. Čista vsota torej je \$2,337.40; \$2,175.00 imamo v delnicah stavbinskega društva, na čekovnem računu pa \$162.40. Dosedaj je podpisanih 226 delnic v znesku \$5,650.00. Posameznih delničarjev je 47, med njimi štirinajst klubov JSZ. v sledečih krajih: št. 1, Chicago; št. 184, Lawrence, Pa.; št. 10, Forest City, Pa.; št. 49, Collinwood, O.; št. 118, Canonsburg, Pa.; št. 45, Waukegan, Ill.; št. 37, Milwaukee, Wis.; št. 114, Detroit, Mich.; št. 41, Clinton, Ind.; št. 50, Virden, Ill.; št. 47, Springfield, Ill.; št. 222, Girard, O.; št. 27, Cleveland, O. Izmed podpornih društev je vzel štiri delnice žensko društvo Nada št. 102 SNPJ. v Chicagi. Popolni seznam vseh delničarjev se priobčuje od časa do časa v "Proletarcu". Poroča nadalje, da eni klubi pri najboljši volji ne morejo gmotno sodelovati, ker so brez sredstev in ker so prizadeti vsled brezposelnosti svojih članov. Gotovo pa bodo sodelovali, ko se te razmere izpremenijo.

Omenja, da meseca avgusta temu delu ni posvetil mnogo časa radi obilice drugih poslov.

To poročilo se na Vidrov predlog vzame na znanje.

Pogorelec pripomni, da je klub št. 242, Cliff Mine, Pa., obljubil vzeti eno delnico.

Razprava o pripravah za shod v Waukeganu.

Olip pravi, da je Pogorelec v svojem poročilu omenil oglašanje shoda. Misli da je najboljšje ako bo to shod v glavnem za naše delavce. Oglašja naj se ga torej le v slovenskih listih in s slovenskimi letaki. Torej seja naj najprvo reši to vprašanje.

Vider predlaga, da naj se ga oglašja samo med našim delavstvom. Letaki naj bodo slovenski.

Oven: Letaki so poleg slovenskega lahko tudi v hrvatskem jeziku.

Zajec: Če bi shod oglašali tudi med drugorodci, šo pomeni, da bi prišlo v dvorano mogoče polovico ali več delavcev, ki ne bi razumeli našega jezika. Program shoda bi morali v tem slučaju precej spremeniti, posebno kar se tiče govornikov. Ta shod je sklican predvsem v svrhu agitacije za JSZ, in s tem seveda za soc. stranko. Sklican je v glavnem radi delegatov, ki se bodo takrat mudili na konvenciji SNPJ. Računamo, da se ga poleg velike večine delegatov udeleži tudi par sto waukeganskih slovenskih in drugih jugoslovanskih delavcev; računamo, da bomo imeli precej udeležencev iz Chicage, Kenoshe, Milwaukeeja in par drugih naselbin. To naj bo torej shod jugoslovanskega socialističnega

delavstva. Če se ga udeleže tudi drugorodci radi Debaa, nam bodo dobrodošli, ni pa treba angleške reklame.

Vidrov predlog sprejet.

Po kratki razpravi je bil sprejet za shod sledeči spored:

Prične se točno ob 2 popoldne . 1.) Otvori ga s. Martin Judnich, tajnik waukeganskega kluba JSZ. Predsedstvo shoda bo vodil potem Chas. Pogorelec. 2.) Nastop pevskega zbora čitalnice S. N. D. 3.) Luč (Vojanov), deklamira M. Judnich; nadaljne točke so govori: F. Zajec, P. Kokotovich in Jože Zavertnik nastopijo po redu kakor označeno. Govore vsaki pol ure. E. V. Debs nastopi zadnji in bo govoril nad eno uro. Potem bo shod zaključen.

Razpravlja se še o rediteljih, literaturi in drugem, tikajoče se shoda.

Razno: Pogorelec prečita gradivo, namenjeno za letake. Se ga odobri in prepusti tajniku, da ga s sodelovanjem urednika uredi.

Zaključek seja.

WAUKEGANSKA POSTA.

V dualni naselbini Waukegan-North Chicago bo pričela v pondeljek dne 14. septembra zborovati konvencija S. N. P. J. "Waukeganska pošta" si šteje v dolžnost, da delegate primerno pozdravi, in jim kliče: "Dobrodošli, vi vsi ki ste nam sodrugi, bratje in tovariši delavci!

*

Prišli boste med nas kot zastopniki močne podporne organizacije, katera vzgaja svoje člane tudi v smislu razrednega boja. Radi tega važnost S. N. P. J. za delavsko ljudstvo.

*

Med nami vstaja reakcija; temne sile, ki se z različnimi, navidežno zelo lepimi idejami urivajo med delavstvo, spuščajo svoj strup, da bi oslabilo delavsko vrste in jih napravili nezmožne za nadaljno smoteno borbo proti mračnijaštvu in izkoriščanju. Temne sile vedo, da morejo uspevati samo v razdvajanju in zavanjanju ljudstva. Ljudstvo pa naj ve, da so mu take sile v škodo. Ne sledite vsakemu, ki ima sladko besedo. Ne sledite nikomur, brez da bi ga poznali — njega in njegove namene.

*

Vi, bratje in sodrugi delegatje ste prvi pozvani, da stojite na straži. Vam je poverjena moč, da iztrgate temnim silam v naši javnosti zadnjo bilko iz rok. Ne bodite popustljivi v škodo načelom katere zastopate in v škodo članstva organizacije, ki vas je poslalo. Reakcionarji pod raznimi maskami groze, ker mislijo, da imajo že trdna tla. Vi jim lahko dokažete, da se motijo.

*

Ena izmed mask je narodnjaštvo, ki se po sili šopiri v Ameriki, a je le pretveza, da se zakrije slabo karikaturu starokrajskega frakarstypa, sedaj hitro razpadajočega, skrahiranega slovenskega liberalizma. Ne frak, ne talar ne bosta osvobodila naroda. Narod si bo sam pisal svojo sodbo.

— — Takrat bo dobro na svetu, kadar se bo vzbudil v hlapcu gospod, v sužnju kralj . . . kadar ne bo več naroda, kadar bodo samo LJUDJE, predrzni in ponosni . . . kralji v cunjah. (Ivan Cankar: Za narodov blagor.)

Kdor hoče ekonomske in delavske probleme reševati z narodno zastavo, je gluhi in slep. Ko bi se potrudil ozreti malo čez prag, pa bi videl, da je bil po svojem mišljenju odrezen od realnega sveta.

*

Nekaj milj severno od Waukegana je mesto Zion. Tam verujejo samo v biblijo in dolar. V Zion City so prepričani, da je zemlja ploščanata, da se solnce suče okrog zemlje, in da je bil svet ustvarjen v šestih dneh. Sveto pismo jim je edina in čista resnica. Imajo vpeljan tudi ene vrste komunizem, ki sestoji v tem, da verniki zbirajo dolarje in jih nosijo papežu Volivi. Voliva jih porabi po svoji previdnosti. Če obiščete Zion City, se vam bo zdelo kakor da ste prišli na tuj, nepoznan, pa vendarle poznan svet. Videli boste, kako brezmejna je neumnost človeka.

*

Slovenci v Waukeganu-North Chicagi smo gostoljubni ljudje. Delegate bomo sprejeli prijateljsko in skrbeli, da bodo po končani konvenciji odšli od nas kot prijatelji in znanci od prijateljev in znancev. Res je, da imamo prepire. Saj jih imajo tudi drugod, in ne verjamemo, da bo konvencija brez njih.

*

Še enkrat.

DOBRODOŠLI! POZDRAVLJENI!

Agitatorji na delu.

Naročnin na Proletarca so poslali:

Anton Šular in John Kunstelj, Kansas	10
Anton Vičič, North Chicago, Ill.	9
K. Erznožnik, Red Lodge, Mont.	5
Marko Tekavec, Canonsburg, Pa.	4
Frank S. Tauchar, Chicago, Ill.	3
John Kriebelj, Cleveland, O.	3
Frank Žerovec, Kenosha, Wis.	3
Anton Maslo, Greensboro, Pa.	2
Anton Miklič, Klein, Mont.	2
Jernej Kokelj, Irwin, Pa.	2
Jos. Volk, Cleveland, O.	2
Peter Bukovec, Johnstown, Pa.	2
John Kopriva, Raton, N. Mex.	2
John Kosin, Girard, Ohio	2
Frank Perko, Milwaukee, Wis.	2
John Ban, Pittsburgh, Pa.	1
Geo. Smrekar, Aliquippa, Pa.	1
John Marolt, W. Mineral, Kans., premalo izkazan v zadnjem izkazu . . .	1
John Teran, Ely, Minn.	1
John Tazell, Ely, Minn.	1
Anton Debevc, Sheboygan, Wis.	1
Rok Božičnik, Nokomis, Ill.	1

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Nadaljevanje članka o bratskih podpornih organizacijah je moralo iz te številke izostati radi pomankanja prostora. Z istega vzroka je izostalo par poročil in dopisov. Bo priobčeno drugi teden.

AKO STE PREJELI OBVESTILO,

da Vam je naročnina potekla, jo obnovite čim prej. Boljše je, da ste sedaj točni, mesto da bi obnovili naročnino šele potem, ko bi Vam bil list že ustavljen. Ako mogoče, pridobite kakega novega naročnika.

Socialistične aktivnosti v Pennsylvaniji.

Poroča Anton Zornik.

(Konec.)

Dobro znamenje je tudi, da farmarji ne slede več tako kapitalističnim politikom kakor nekoč. K meni mnogi prihajajo in se pogovarjajo o politiki. Zaupajo mi precej tajnosti, ki se razširajo med njimi; kritizirajo premogove barone in njihovo politično mašino, toda premogarjem pa tudi ne zaupajo. Med njimi in premogarji je ta zapreka, da se ne poznajo. Farmarji se smatrajo za prave Amerikance, premogarji pa so večinoma naturalizirani Amerikanci. Pravijo da je le kakih 10% pravih Amerikancev. Drugi ne znajo dovolj angleško, pa se vsaki giblje v krogu svoje narodnosti. Vzrok nerazumevanju je torej pomankanje stikov. Kar farmarji rabijo, je občevanje s socialistično vzgojenimi delavci. Mnogi farmarji razumejo, če ne razumejo pa čutijo, razredni značaj današnje uredbe. Mnogi v teh krajih vedo in čutijo, da kdor hoče javno (politično) službo, se mora najprej zglasiti v uradu enega ali drugega kralja premogovniške industrije. Če ni pri njih na dobrem glasu, ni nič s službo. Enako je s kandidati. Tisti kandidati kateri niso odobreni v uradih kraljev premoga, so že pri primarnih volitvah poraženi. Republikanska stranka je popolnoma v rokah takih interesov. Druge kapitalistične struje se ne morejo v nobenem okraju uveljaviti brez pomoči enega ali drugega premogovniškega barona.

Pri zadnjih kongresnih volitvah je dobil kandidat Labor Party 19,000 glasov in ostal samo za par tisoč glasov v manjšini. Ta rezultat je v prizadetem okrožju mnogo pripomogel, da se je farmarjem zasvetlikalo v glavi. Dobili so več zaupanja v delavski pokret in vero v njegovo moč. Če more dobiti kandidat delavske stranke 19,000 glasov v enem kongresnem okraju kljub opoziciji baronov premoga, in če je bil poražen le s par tisoč glasovi večine, potem delavska moč ni tako šibka, so sklepali farmarji. Sedaj bi radi farmarji nastopili v gotovih okrajih proti mašini kapitalističnih strank, toda če se spoprimejo direktno v kapitalistični stranki, bodo poraženi že pri primarnih volitvah. Zato žele priti s svojimi kandidati na — socialistični tiket. Tudi mene nadlegujejo, da bi jim pomagal k temu in navajajo vzroke. Jaz jim razkladam, da socialistična stranka ne vpotrebljava takih metod kot kapitalistične stranke. Mi smo stranka jasnega programa, načel in značajev, ne pa političnih mešetarjev. Ali farmarji mi odgovarjajo: Dobro, vemo da ste taka stranka, da imate organizacijo v katero član plačuje mesečne prispevke ako hoče imeti v stranki besedo, vemo pa tudi, da niste povsod močni, da nimate povsod aktivnih organizacij, imate pa povsod pravico do tiketa. Če vi nimate svojih kandidatov, vam jih zviti kapitalistični politiki podtaknejo in tedaj imate na svojem tiketu iste kandidate ali vsaj deloma iste, kakor jih operatorji nominirajo na tiketu republikanske stranke. To se v zapadni Pennsylvaniji dogaja. Če socialistična stranka v kakih občini ni v stanju postaviti kandidatov, postavi kapitalistična mašina svoje tudi na socialistični tiket.

Dogajalo se je tudi, da so kapitalistični interesi pri primarnih volitvah postavili na socialistično glasovnico svoje kandidate proti kandidatom socialistične stranke in sempatam se jim je posrečil trik, da so dobili za enega ali drugega svojega kandidata na socialističnem tiketu več glasov kakor pa socialisti za

svojega. Temu je nemogoče odpomoči drugače kakor z močno, aktivno organizacijo. Če imajo lafolletovci pravico krasti mesto za kandidate republikanski stranki, čemu bi ne imeli operatorji pravice krasti socialistične?

Postanite aktivni v soc. stranki, jim pravim. Ali oni so mnenja, da je naš sistem politike počasen, da polagamo preveč važnosti na "educational part" kampanje, vsled tega smo pa premalo praktični. Ti ljudje so bili v prošli kampanji v veliki meri za Labor Party, niso ji pa mogli zgraditi efektivne organizacije. Naši stranki pravijo, da ima zelo dober program, da pa je v politiki samo nekakšen vzgojevalen "instituten". Čemu vam to opisujem? Radi tega ker hočem pokazati, da so danes tudi farmerji vsled ekonomskih zakonov primorani razpravljati o naši stranki, o borbi proti kapitalističnim interesom in o politični akciji ki ne bo pod kontrolo kapitalističnih bosov. Oni so prišli danes do spoznanja in hočejo takoj danes zmagati, in to je njihova napaka. Oni pravijo, da smo mi dobra stranka, da pa taki kot smo še dolgo ne bomo zmagali v tem kraju. Oni pa hočejo zmagati takoj, in v tem se zrcali njihovo nerazumevanje politike in političnih ter ekonomskih bojev.

Neenako razmerje pri obdavljenju-tudi tira farmerje misliti. Baroni, ki posedujejo rove, in drugi bogataši, plačajo v primeri s farmerji malenkosten davek. Če plača operator-nekaj stotakov ali magari nekaj tisočakov davka, ga plača od svojega profita, torej lahko plača. Farmer pa ima muke, predno spravi skupaj potrebno vsoto za davke. Ker čuti to neenakost, bi rad prišel do politične moči. Gleda tudi korupcijo, in ve da jo tisti, ki imajo politično oblast danes v rokah, ne bodo odpravili.

Farmerji in delavci bi morali nastopati skupaj. Pripovedujem jim to, in počasi bodo že spoznali, ker jih silijo razmere v naš tabor.

O razprtijah v naši naselbini (Herminie) ne bom pisal obširneje, dasi bi javnost mogoče zanimala. Mnogo se intrigira, posebno od prošlih predsedniških volitev naprej. Ne želim drugega kakor složnega dela in sporazuma med brati. Če pa napadi na dr. št. 87 SNPJ. ne prenehajo, bom pa razkrinkal prizadete, kateri menda sami ne vedo kaj delajo. Pri SNPJ. smo člani, ki plačujemo prispevke že dvajset let in eni od ustanovitve. Vsi ti in drugi ki so se ji pridružili v teku poznejših let, hočejo iz nje napraviti še varnejšo in vzornejšo organizacijo kakor je danes. Ne računamo na ustanovitev kake nove organizacije, in eni smo tudi že prestari za to. Če bi jo, ne bi mogla biti boljša kar se tiče načel in zavarovalninskega sistema. Vse pa se da še izpopolniti, in to je veliko boljše kakor pa praznokritiziranje. Zakaž toliko razkopavanja samo raditega, ker se je zaletel v društvo in njegove zadeve neki fanatični superintendent? Nevem, da-li ima tako "zakajeno dušo", ali pa samo preiskusa naše rojake, koliko imajo spoštovanja do sebe in svojih družin.

Ne bom pisal naprej o tej stvari, razun če bom videl da je potrebno v interesu organizacije in njenih načel vso stvar prikazati javnosti. Zanašam pa se na razumnost in razsodnost ljudi, kajti v demokraciji in v delavskem gibanju mora zmagovati razun in sodelovanje drug z drugim, ali pa obsodimo samega sebe. Zunanji nasprotniki so slabi, ako hočemo mi biti močni. Če nočemo, tedaj so zunanji nasprotniki po naši zaslugi močni in delavec vsled svoje nesložnosti podleže.

BREZ NASLOVA

Iskra.

Najbolj žalostne prikazni so ljudje, ki se derejo tam kjer se ne bi bilo treba. Nekje je bila seja, in kričanje proti "Proletarčevi klikli" se je razlegalo blok daleč na okoli. Vroče je, okna dvoran so odprta v teh pasjih dneh, in tudi v glavah strahopetnih junakov in renegatov je vroče. Čudno, da še niso nikdar tako kričali kakor kriče sedaj proti — socialistom. Pa v kakšnem objemu so se našli — čudne sence, čudni značaji, slaboumneži, koristolovci, omahljivci, sami duševni slabiči — pravo smetje.

*

Ko bi opisal in naslikal vodilne smeti, vsako posebej, bi imeli pred seboj galerijo slik, ki ne bi delala ameriškim Slovencem nobene časti. Za spomin poznim rodovom bi objavil tudi njihova pisma. Čitali bi jih in gledali slike ter videli, kakšen človek ne sme biti, če noče biti smet. To galerijo slik ob priliki prav gotovo opišem — v pouk starim in mladim.

*

Čikaški reakcionarji, renegati in koristolovci (ki se med seboj sovražijo kakor gadje, a proti socialistom nastopajo kakor eden) so kar naenkrat postali prijazni (?) "komunistom". Ali to ni dalo Fosterju in Ruthenbergu niti enega novega člana. *Sedaj je namreč še moda, da med delavci ložje vodiš svojo reakcionarno in provokatorsko taktiko, če si natakneš "komunistično" masko.* Nekaterim se je to tudi gmotno izplačalo, kar je razvidno iz polemike, ki sedaj zavzema dve tretjini "Radnika". "D. S." pa o nji zelo zelo previdno molči.

*

Nekdo, ki ima izkušnje, bi moral vedeti, da vsiljivost ni nikjer dobra. Tisti kateremu se vsiljuješ te bo mogoče izrabljaj, drugače pa te bo preziral in zrl nate z viška in pomilovalno. Ravno ko misliš da te doleti nagrada, pa vidiš, kako so se igrali s teboj. Take vrste lutke se najdejo. Tudi take se dobe, ki imajo v sebi toliko moči da insistirajo kljub bridkim izkušnjam ostati lutke.

*

Kaj bi čikaški "gašperlteater" počel, če ne bi bilo socialistov in "Proletarčeve klike?" Ali želja koristolovcev se ne uresniči.

*

Slovenski romarji, ki so šli v Rim, na Brezje in druga božja pota, se ne vračajo triumfalno. V Sloveniji Grdinatove-Zakrajškove ekspedicije niso sprejeli kakor so nepobožni klerikalni romarji pričakovali. Vračajo se pa z zavestjo, da so imeli prijetne počitnice, ali vsaj spremembo, kar je tudi nekaj vredno.

*

Letos se bodo vršile, oziroma so se vršile, štiri konvencije štirih slovenskih podpornih organizacij. Ena je zborovala v Calumetu, druga v Denverju, tretja bo zborovala v Waukeganu, četrta v Chicagi. Ta ki je zborovala v Calumetu, je leto starejša kot SNPJ. Ona ki je zborovala v Denverju, se je ustanovila pred precej leti, največ zato, da se reši "koritarjev na eastu". Tista, ki bo zborovala v Chicagi, je nastala vsled spora jolietiskih katoliških Slovencev pod vodstvom Klepca in Nemaniča s katoliškimi Slovenci pod vodstvom Pavla

Sitelerja, ki je bil takrat še kralj v najstarejši slovenski podporni organizaciji. Tista, ki bo zborovala ta mesec v Waukeganu, je izmed vseh najmanjša, najrevnejša, najbolj nazadnjaška, najbolj avtokratična, z najbolj bedastim članstvom, zato ker ima nekje med različnimi resolucijami spravljen tudi Molekovo resolucijo. Če hoče jednota, ki bo imela svoj zbor v Waukeganu, postati veličastna in uspešna kakor so druge, če se hoče otresti starokopitnosti, tedaj naj pogazi sporno resolucijo tako zelo da ne bo niti koščka ostalo od nje. Socialiste naj izključi, novim pa prepove pristop.

*

V premogovniškem okrožju v neki državi zapadno od Chicage, v katerem je bilo nekoč v modi biti socialist, živi možak, ki danes pridno blati kar je včasih slavil. Socialist po prepričanju in značaju pa nikoli ni bil. Takih možakov je danes več. Prišla je sapica in jih odnesla iz socialističnih vrst. Prišel je plaz reakcije in jih objel. To so bolezniki, ki se pojavljajo od časa do časa ravno tako kakor vsaka druga epidemija.

*

Slovenska fara v Chicagi je povečala svojo šolo za eno nadstropje. V Pueblu so nedavno blagoslovili novo slovensko farno šolo. V Sheboyganu je farna šola izročena svojemu namenu. Clevelandska fara ima lepo šolo. Te niso edine. Tisti "liberalčki" v Chicagi in drugod, ki se toliko ukvarjajo z bojem proti socialistom, čemu se ne organizirajo in pokažejo, kaj so v stanju napraviti s svojim svobodomiselnostvom? Sicer pa NISO svobodomiselnici. Zavezniki so nazadnjaštva, dasi se vsi tega niti ne zavedajo. Najhujši kričarji pa dobro vedo komu služijo in zakaj.

*

V Jugoslaviji se komunisti še vedno kregajo radi porušene "edinstvene fronte" z Radičem. Polom je moral priti. Saj je prišel celo v jugoslovansko sekcijo W. P. v Ameriko in jo razoral.

*

Razgrajachi, zapeljanci, zavajalci in ljudje slabih namenov pravijo, da je "Proletarec" prepirljiv list. To je znamenje, da je "Proletarec" na pravem mestu, da je pošten list za poštene ljudi.

Pionirstvo v Argentini.

Od kar je naseljevanje v Zedinjene države omejeno, se je tok naseljevanja obrnil proti Južni Ameriki, Kanadi, Avstraliji in v druge dežele sveta.

Mnogo ljudi iz Evrope se izseljuje v Argentino. Argentina ni še industrialna dežela. Ima pa že razvito poljedelstvo. Velik del Argentine je še divjina. In te divjine naseljuje vlada z Evropejci. Preskrbi jim poljskega orodja in nekaj drugih potrebščin ter živino, in jih prepusti usodi. Domači rodovi (Indijanci) so več takih selišč popolnoma uničili, stanovnike pa pomorili. Konzulati dežel iz katerih so bili prizadeti naseljenci, so pri argentinski vladi protestirali, in ta se je odločila dati takim skupinam orožje za samoobrambo. Skupina Poljakov, ki se je nedavno priselila v Argentino, je bila poslana v severozapadne divjine da spremeni en košček v rodovitna polja; vlada jim je dala tudi strojno puško, da bi z njo odbijali napade Indijancev. Na priseljence, če niso pustolovske nature, taka darila ne vplivajo posebno dobro.

Neki dnevnik poroča, da je vlada oborožila že precej poljedelskih kolonij v divjih pokrajinah, a nekate-

VABILO

na priredbo

skupnih čikaških društev S. N. P. J.,

ki se vrši

V SOBOTO 12. SEPTEMBRA

v dvorani SNPJ., 2657 So. Lawndale Ave.,

v počast delegatom osme redne
konvencije.

PROGRAM:

1. Pozdravni nagovor v imenu čikaških društev SNPJ. Frank Alesh
2. "Vasovalec" (A. Adamič) poje moški zbor "Sava"
3. "Ko je posijalo solnce" deklamira Tillie Udovich
4. "O nevihti" (Simon Gregorčič) poje mešan zbor "Lira"
5. "Zvezda" (Anton Medved) poje mešan zbor "Triglav"
6. "Kralj na Betajnovi" (Ivan Cankar) drama v treh dejanjih, vprizori dramski odsek kluba št. 1. J. S. Z.

OSEBE:

Jožef Kantor, fabrikant, John Olip
Hana, njegova žena Mary Kovach
Franca, njuna hči Angeline Tich
Francelj } Vladimir Alesh
Pepček } njuna otroka John Kovach
Nina, sorodnica Kantorjeva Mae Udovich
Krnec, nekdanji štacunar in krčmar
..... Filip Godina
Maks, njegov sin Joško Oven
Župnik Frank Udovich
Franc Bernot, posestnik, absolviran tehnik
..... Anton Slabe
Sodnik Andrew Miško
Adjunkt Vinko Ločniškar
Lužarica Mary Udovich
Kantorjev oskrbnik Donald Lotrich
Koprivec Chas. Rener
Prvi kmet Filip Kmetec
Drugi kmet Joseph Sernel
Tretji kmet John Hujan
Kantorjevi gostje, otroci, kmetje.

Prizori se odigravajo v jeseni, v malem trgu Betajnovi.

Režiser: Joško Oven.

7. Prosta zabava in ples. Igra Koludrov orkester.

Program se prične točno ob 8. zvečer, kar naj blagovolijo v poštovati tisti ki se priredbe udeležijo, kakor tudi vsi tisti, ki sodelujejo v programu.

Vstopnina je 50c za osebo, izvemši delegate, ki so gostje čikaških društev SNPJ.

Večerja delegatom bo servirana od 6. zvečer do pričetka programa.

Vse delegate, ki bodo do sobote 12. septembra že dospeli v Chicago, vljudno vabimo, da se udeležijo te zanje pripravljene priredbe.

—ODBOR.

rim je pozabila dati municijo. Strojna puška brez krogelj pa ne more pobijati Indijancev. Te skupine so ba- je poslale poljedelskemu uradu nujno prošnjo, naj jim preskrbi tudi municijo, ali kakor poroča C. O. Pike, so taki apeli brez uspeha. Najvarnejše je, da naseljen- ci dobe municijo preje predno se podajo v nevarne kraje, kajti vladni aparati v južnoameriških republikah niso posebno točni in se ne ozirajo dosti na prošnje in apele. Če se, se pa to dogodi šele dolgo po prejemu.

Listu v podporo.

XIII. Izkaz.

TAILERVILLE, ILL.: John Repovš.....	\$.50
FOREST CITY, PA.: soc. klub št. 10 JSZ. \$10.00, Joseph Moder, \$1.00 (poslal J. Povsek), skupaj	11.00
CHICAGO, ILL.: Anton Žagar.....	1.00
ALIQUIPPA, PA.: Nabrano v družbi zbrani pri Bartol Jerantu; po \$1.00: Bartol Jerant, George Smrekar, Ali- quippa, Louis Britz, Lawrence; po 50c: Frank Strubelj, Martin Habič, Aliquip- pa, Frank Groznik, Moon Run (poslal George Smrekar), skupaj	4.50
PICTOU, COLO.: John Jerman.....	.25
IRWIN, PA.: Jernej Kokelj.....	.25
KENOSHA, WIS.: Frank Žerovec.....	.80
PURSGLOVE, W. VA.: Joseph Maslo...	.35
Skupaj	\$ 18.65
Prejšnji izkaz	341.55
Skupaj	\$360.20

Ugajajoča neuljudnost.

Oče dekleta: "Mladenič, pri nas ugasnemo luči ob 11."

Fant, ki je zaljubljen v njegovo hčer: "Oče, to mi zelo ugaja."

KNJIŽEVNI VESTNIK.

"*POD LIPO*", "družinski mesečnik za vse ki so do- bre volje", 8. štef. (avgust 1925) ima sledečo vsebino:

Dan Griffith: O izobrazbi. — Dragiša Lapčević: Nesvoboda tiska. — Mile Klopčič: Prolog. — Iz ruske poezije: Peter Orješin: Vstajenje. — F. Sologub: Odpri vrata svoja! — Anton Slučanovski: Neskončnost. — Ili- ja Erenburg: Pri oknu. — Dr. Jan Herben: Gradba de- mokracije. — Gustav Strniša: Usoda. — Angelo Cer- kvenik: Skozi železni oklop smrti — K. Kocjančič: Klic iz groba. — Emil Zola: Štirje letni časi Ivana Gourдона. — Čulkovski: Razodetje. — A. K.: Vzroki in še marsikaj . . . — Jos. Kopač: O preteklih dneh. — K. Kocjančič: Mednarodnost in esperanto. — Listek. — Ivo Hladnik: O naših vodnih silah.

Naslov revije: Pod lipo, Prule št. 15, Ljubljana, Jugoslavia, Europe.

Neodpušljiva metoda.

V zalogi češkega zdravnika dr. Soukupa v Chica- gi je izšla pred nekaj meseci zdravniška knjiga "*Mali in dete*", katere naslov pove, kaj je njena vsebina. Knjiga je precej dobro ilustrirana. Ne bom se pečal z njeno vsebino, ampak z načinom, po katerem je ta knjiga prišla v ameriško slovensko javnost. Dr. Soukup ni Slovenec; na vprašanje mi je dejal, da za silo razu- me slovensko. Kljub temu je izdal pod svojim imenom knjigo, katere ni spisal sam, pri tem pa je tudi "po- zabil" navesti, kdo jo je spisal. Ne bi jo niti omenjal, če bi mi ne prišla pred oči in mi dala sum; potem sem videl, da jo oglašja v "Prosveti" in mogoče še v kakem drugem slovenskem listu. Računa zanjo \$5.25. Obsega 251 strani. Vezba kakršno je oskrbel dr. Soukup v svoji pisarni ni vezba; tiskane pole so zganjene ne prav skrbno skupaj in potem spete z navadno žico; na ta način zganjene in spete strani so potem prilepljene v platnice. Taka vezba je — ne vem kako bi rekel.

Šel sem k njemu v pisarno in ga vprašal za knji- go. Dal sem mu zanjo \$5, kolikor je zahteval, jo naglo prelistal, in ga potem vprašal, kdo jo je spisal.

"Ne bom povedal," je rekel po kratkem premi- sleku.

postala z zedinjenjem
KASPAR STATE BANK
in
AMERICAN STATE BANK

SPLOŠNO PRIZNANA

kot zanesljiva in konservativna banka

Kaspar American State Bank

1900 Blue Island Avenue, vogal 19. ceste
CHICAGO, ILLINOIS

Imovina Dvajset Miljonov Dolarjev

„Važno je, da je avtor knjige označen, posebno take knjige kakor je ta.“

„V Ameriki to nima pomena in si ne delamo skrbi s takimi rečmi,“ je odgovoril.

Moj sum, da je dr. Soukup ime avtorja namenoma izpustil, je bil s tem potrjen. Izpustil ga je, ker ve, da je v tej deželi skoro vsaka knjiga "copyright". Avtorji so na ta način zavarovani, še bolj pa založništva. Tudi vsa važnejša poročila, posebno iz inozemstva, v ameriških dnevnikih so "copyright". Vsebina vseh revij je "copyright". Pa pravi, da v Ameriki nima pomena, kdo da je avtor te ali one knjige.

Izdal je knjigo katere torej ni spisal sam, jo ni niti uredil, ampak kupil ali pa slučajno dobil izvod knjige ki je izšla v originalni založbi kje v Ljubljani, jo pregledal, spremenil naslovno stran, črtal ime avtorija, črtal uvod in konec, črtal mogoče tudi dele posameznih poglavij, in jo potem poslal v tiskarno. Namesto imena pisatelja ali pisatelj je dal natisniti na naslovno stran svoje ime z naslovom. Tako bi neukemu človeku lahko izgledalo, da jo je spisal pač zdravnik kateri je označen na naslovni strani.

Povedal sem mu, da sem zastopnik lista in da sem kupil knjigo zato da jo ocenimo in da povemo kako je bila izdana in kdo je založnik. "Ni treba pisati proti meni, je rekel, kajti moj namen je koristiti materam."

DR. JOHN J. ZAVERTEK ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad S. Lawndale Ave., vogal W. 26th St.
Stan 2316 S. Millard Ave., Chicago, Ill.
Tel. na domu Lawndale 6707, v uradu Crawford 2212-2213
Uradne ure: Od 2 do 4 pop., in od 7 do 9 zvečer.
V nedeljo od 11 do 12 dop.

6% IN VARNO 6% IN VARNO

Zlati bondi na prvo vknjižbo za
na imenitnem prostoru ležečo
lastnino, na prodaj pri nas

MILLARD STATE BANK

3643-3645 WEST 26th STREET
At Millard Avenue
CHICAGO, ILL.

Oglejte si naše varnostne bančne shrambe,
največje na zapadni strani mesta.

BANČNE URE:

V ponedeljek in četrtek od 9. zjutraj do 8. zvečer;
v torek, sredo in petek od 9. zjutraj do 5. popoldne;
v soboto od 9. zjutraj do 3. popoldne.

Ali namen je v resnici profit. Če bi bil njegov namen koristiti materam, bi stopil v dogovor s pisateljem, in jo ponatisnil z njegovim dovoljenjem, ako je knjiga pošla v prvotni založbi. Teh korakov ni storil, ker je videl pred seboj le profit, ki pa ga najbrž ne bo, kajti ameriški Slovenci tudi po takih knjigah ne segajo v večjem številu. Razun tega je cena knjigi tudi za naše razmere previsoka.

Založnik se je poslužil načina, kateremu pravimo literarna tatvina. Med vsakim narodom se ne bi mogel polastiti takega dela tako očitvidno, a med ameriški Slovenci je marsikaj mogoče. — F. Z.

GIRARD, OHIO.

Seje kluba št. 222 JSZ. v Girardu, O., se vrše vsaki prvi torek v mesecu ob 7. zvečer v Slovenskem domu. Somišljeniki, pristopite v vrste zavednega delavstva! — Naš klub ima lepo zbirko knjig. Izposodite si jih! — Tony Segina, organizator.

ČAP'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

L. ČAP, lastnik

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Phone Crawford 1382

Pristna in okusna domača jedila.

Cene zmerne.

Postrežba točna.

FRANK GANTAR se priporoča rojakom
pri nabavi drv, preme-
ga, koka in peska.
1201 Wadsworth Ave. Phone 2726 Waukegan, Ill.

BARETINCIC & HAKY

POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebčin kot regalij, prekoramnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepib svilenih zastav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali ameriškanskih, po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam veliko izbero raznih godbenih instrumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUMBIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

Zmerne cene in točna postrežba.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav. Za obilna naročila se toplo priporočam.

Pravi način izumov.

Thomas Alva Edison slovi kot največji izumitelj na svetu. Nam ni znano ime kakega drugega izumitelja, kateremu bi bilo izdanih več patentov kot ravno Edisonu. Njegova prava zasluga se opira na dejstvo, da je on vedno izumil samo take stvari in take stroje, ki se lahko uporabljajo v vsakdanjem življenju človeka; vse njegove pomembne iznajdbe zadoščajo velikim svetovnim potrebam. Zasluge Josip Trinerja so ravno take. Trinerjevo grenko vino se lahko uporablja vsak dan za vsako starost človeka. To vino zadošča veliki zahtevi kot zanesljiva želodčna tonika, ki v resnici izčišča črevesje, pomaga prebavi in krepi okus. To vino odpravlja neprebavo, zabasanos, slabo spanje in nervoznost. Vaš lekarnar ga ima v zalogi; če ne, pa pišite na: Joseph Triner Co., Chicago, Ill. Ali rabite kak nagel pripomoček za uničevanje muh in komarjev? Poskusite Trinerjev Fli-Gass!

SLOVENSKEMU DELAVSTVU V HERMINIE, PA.

Socialistični klub št. 69, JSZ., zboruje vsako drugo nedeljo v mesecu po seji društva SSPZ. (dopoldne). Zbornojemo v društveni dvorani. — Rojaki, pristopajte v naše vrste! — Anton Zornik, Box 202, Herminie, Pa.

Za komfort v kino-gledališčih.

V gledališčih kakršna so Chicago, Uptown in druga ki jih kontrolira firma Balaban & Katz v Chicagi, je poskrbljeno za komfort publike kakor v gledališčih, se nikoli ni bilo. Ne le, da so na razpolago sobe za kadilce, toaletne in salonske sobe, ampak je poskrbljeno tudi za druge ugodnosti. Kadar je npr. zunaj vroče, je v gledališču hladno, tako da človeka skoro zabebe, ko pride iz vroče ulice v hladne notranje prostore.

Chicago, Roosevelt in McVickers so gledališča omenjene firme v trgovskem delu mesta. Program menjajo vsaki pondeljek. Prvo in zadnje imata mešan program, medtem ko je Roosevelt za daljše kino igre.

SODRUGOM IN SOMIŠLJENIKOM V COLLINWOODU.

Seje kluba št. 49 JSZ. se vrše vsako prvo nedeljo v mesecu ob 9. dopoldan v Kunčičevi dvorani, Waterloo Rd. Vse tiste ki simpatizirajo z našim gibanjem vabimo v naš krog. Sodrugi, agitirajte za pojačanje kluba! Udeležujte se redno sej, kajti agilnost organizacije je odvisna od agilnosti članov. — Tajnik.

Agitirajte za razširjenje "Proletarca".

CENIK KNJIG.

Nadaljevanje z 2. strani.

UDOVICA. (L. E. Tomić), povest 330 strani, broširja 75c, vezana v platno	1.00
VAL VODNIKA izbrani spisi, broš.30
VISNJEVA REPATICA, (Vlad. Levstik), 506 strani, vezana v platno	1.50
VITEZ IZ RDEČE HISE. (Aleksander Dumas star.), roman iz časov francoske revolucije, 504 strani, broširana 80c, vezana v platno	1.25
ZABAVNA KNJENICA, zbirka povesti in ertic, broširana65
ZADNJA PRAVDA, (J. S. Baar) roman, broširana75
ZADNJI VAL, (Ivo Šorli), roman, vez.	1.00
ZAJEDALC, (Ivan Molek), povest, 304 strani, vezana v platno	1.75
ZA SREČO, povest, broširana45
ZELENI KADER, (L. Zorec), povest, broš.45
ZGODBE IZ DOLINE SENT-FLOREJANSKE, (Ivan Cankar), vezana	1.50
ZLOČIN IN KAZEN, E. M. Dostojevskij), roman, dve knjige, 602 strani, vezane	2.50
ZMOTNE IN KONEG GOSPODIČNE PAVLE, (L. Zorec), broširana40
ZVONARJEVA HČI, povest, broširana65
ZENINI NAŠE KOPRNELE, (Rado Murnik), broširana30
SLOVENSKI PISATELJI: FRAN LEVSTIK, zbrani spisi, vezana	1.25
FRAN ERJAVEC, zbrani spisi, vezana	2.00

JOS. JURČIČ, zbrani spisi, II. sv. vezana	1.50
III. sv. vezana	1.50
IV. sv. vezana	1.25
V. sv. vezana	1.00
VI. sv. vezana	1.00
FR. MASELJ-PODLIMBARSKI zbrani spisi, vez.	1.50

PESMI IN POEZIJE.

BASNI, (Jean de la Fontaine, iz francosčine prev. I. Hribar) vezana	1.00
MLADA POTA, (Otož Zupančič), pesmi, trda vezba75
MODERNA FRANCOŠKA LIRIKA, (Prev. Ant. Debeljak), vezana90
PESMI ŽIVLJENJA (Fran Albrecht), trda vezba50
POEZIJE, (Fran Levstik), vezana90
POHORSKE POTI, (Janke Glaser), broširana35
SLUTNJE, (Ivan Albrecht), broširana45
STO LET SLOVENSKE LIRIKE, od Vodnika do moderne, (C. Golar), broš. 90c, vez.	1.25
STRUP IZ JUDEJE, (J. S. Machar), vezana	1.10
SLOVENSKA NARODNA LIRIKA, poezije, broširana65
SOLNCE IN SENČE, (Aate Debeljak), broširana50
SVOJEMU NARODU, Valentin Vodnik, broširana25
ŠLEZKE PESMI, (Peter Bezruč), trda vezba50
TRBOVLJE (Tone Seliškar), proletarske pesmi, broširana 50c; vezana75
TRISTIA EX SIBERIA, (Voje-slav Mole), vezana	1.25
V ZARJE VIDOVE, (Otož Zupančič), pesnitve, broširana40

IGRE

ANFISA, (Leonid Andrejev), broširana50
BENESKI TRGOVEC, (Wm. Shakespeare), vezana75
ČARLIJEVA ŽENITEV-TRIJE ŽENINI, (F. S. Tauchar), dve šalo-igri, enodejanke, broširana25
GOSPA Z MORJA, (Henrik Ibsen), igra v petih dejanjih, broširana50
KASLIJA, drama v 3 dejanjih75
JULIJ CEZAR, (Wm. Shakespeare), vezana75
MACBETH, (Wm. Shakespeare), vezana75
NAVADEN CLOVEK, (Bran. Gj. Nušič), šala v treh dejanjih, broširana50
NOČ NA HMEJNJKU, (Dr. I. Lah). Igra v treh dejanjih, broširana35
OTHELLO, (Wm. Shakespeare), vezana75
ROMANTICNE DUBE, (Ivan Cankar), drama v treh dejanjih, vezana55
ROSSUM'S UNIVERSAL ROBOTS, drama s predigro v 3 dejanjih50
SEN KRESNE NOČI, (Wm. Shakespeare), vezana75
UMETNIKOVA TRILOGIJA, (Alois Kraigher), tri enodejanke, broširana 75c; vezana	1.00
ZNANSTVENE RAZPRAVE POLITIČNI IN GOSPODARSKO SOCIJALNI SPISI UČNE IN DRUGE KNJIGE IN BROŠURE.	
ALI JE RELIGIJA PRENEHALA FUNKCIONIRATI? De-bata50
ANGLESKO-SLOVENSKI BESEDNJAK. (Dr. J. F. Kera)50